

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

Po zgonie Jerzego V-go

OSTATNIE CHWILE ZMARLEGO KRÓLA.

LONDYN, (PAT). — O ostatnich chwilach króla Jerzego podają następujące szczegóły: — Król zgasł spokojnie, bez cierpień. Skoro tylko lekarze zauważyli zbliżający się koniec, zawia domili o tem królową i dzieci, które zbliżyły się do łóżka umierającego i pozostawali tam do ostatniego tchnienia króla. Królowa, która panowała nad sobą przez cały czas choroby małżonka, ugięła się pod ciężarem bólu i lzy popłynęły jej z oczu. W chwilę potem królowa zbliżyła się do starszego syna i objęła go czule. Nowy król Edward VIII wraz z braćmi i siostrą udał się do przyległej komnaty na naradę.

Gdy stało się jasnym, że zbliża się koniec króla Jerzego, w pałacu Sandringham poczęto czynić przygotowania do aktów oficjalnych.

Wiadomość o zgonie króla została przetelefonowana premierowi, ministrowi spraw wewnętrznych i lordowi kanclerzowi. Poczyniono natychmiast przygotowania do zwołania tajnej rady koronnej jeszcze w dniu dzisiejszym. Członkowie rady złożą nowemu królowi przysięgę na wierność.

Po stwierdzeniu zgonu króla, królowa wdowa zawiadomiła telefonicznie o śmierci swego małżonka wszystkich członków rodziny, którzy nie byli obecni w Sandringham. Następnie królowa udała się do szych apartamentów w towarzystwie księżnej Kentu, która starała się ją pocieszyć, lecz napróżno.

PRZEWIEZIENIE ZWŁOK

LONDYN, (PAT). Zwłoki króla Jerzego przewieziono dziś wieczorem z pałacu w Sandringham do kaplicy miejscowego kościoła, w którym król zwykł był się modlić. We czwartek w południe, zwłoki umieszczone będą na lawecie działa i przewiezione do najbliższej stacji kolejowej Wolferton, skąd kolejną przewiezione będą do Londynu. Królowa wdowa, król Edward VIII i cała rodzina królewska, kroczyć będą za umieszczoną na lawecie działa trumną od kaplicy aż do stacji Wolferton.

W Londynie zwłoki królewskie w uroczystym sarkofagu wystawione będą w opactwie westminsterskim w ciągu co najmniej 8 dni, poczem nastąpi przewiezenie zwłok do Windsoru, gdzie odbędzie się uroczysty pogrzeb.

ŻAŁOBA.

LONDYN, (PAT). Wielki dzwon św. Pawła obwieścił dziś od rana zgodnie z tradycją o zgonie króla. Bicie w dzwon trwało 2 godziny.

Stolica od rana przybrała wygląd żałobny. Ludzie na ulicy są przeważnie w żałobie.

W Sandringham dziś od rana panuje zupełna cisza. Na wszystkich gmachach powiewają flagi opuszczone do połowy masztu, jedynie na kaplicy, do której będą przeniesione dziś wieczorem zwłoki monarchy widnieje niespuszczony sztandar królewski, na głównej wieży.

Arcybiskup Canterbury odprawił dziś żrzną nabożeństwo, na którym obecna była ks. Mary i kilku członków rodziny królewskiej.

W czwartek trumna ze zwłokami zmarłego króla będzie przeniesiona do wielkiej sali pałacu Westminsterskiego w Londynie.

Król Edward VIII powróci dziś wieczorem z Londynu do Sandringham.

KONDOLENCJE

P. PREZYDENTA R. P.

I. P. PREMJERA.

WARSZAWA, (PAT). Na wieść o zgonie J. K. Mości Króla Jerzego V-go Pan

Prezydent Rzeczypospolitej wystosował następujące depeze:

„J. K. Mość Edward VIII-my, Król Wielkiej Brytanji, Cesarz Indji.

Londyn:

Wzruszony do głębi bolesną wiadomością o zgonie J. K. Mości Króla Wielkiej Brytanji Jerzego, dostojnego i nieodzwołanego Ojca Waszej Królewskiej Mości, którego panowanie pozostanie na zawsze pamiętnem, pragnę przesłać Waszej Królewskiej Mości w imieniu swoim i całego narodu polskiego słowa najwyższego współczucia oraz gorące i szczerze życzenia chwały Jego panowania i pomyślności dla Jego krajów. (—) Ignacy Mościcki“.

„Jej Królewska Mość Królowa Wielkiej Brytanji, Cesarzowa Indji — Londyn.

Zywo wzruszony wiadomością o zgonie JK Mości Króla Jerzego V, którego wielka i szlachetna postać pozostanie nazawsze zapisana w dziejach, proszę Waszą Królewską Mość o łaskawe przyjęcie pełnych szacunku zapewnień o głębokim udziale moim i narodu polskiego w niezmiernym bólu Waszej Królewskiej Mości, Jej dostojnej rodziny i całego imperjum Wielkiej Brytanji. (—) Ignacy Mościcki“.

Pan Prezes Rady Ministrów wysłał następujący telegram:

„Jego Ekscelencja Pan Stanley Baldwin, — Londyn.

Dowiadując się z najwyższym wzruszeniem o niezmiernie bolesnej stracie, jaką poniosło Imperjum Brytyjskie przez zgon swego dostojnego i uwielbianego Monarchy, Jego Królewskiej Mości Króla Jerzego V-go, proszę Waszą Ekscelencję i łaskawe przyjęcie wyrazów najgłębszego współczucia rządu polskiego.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski, Prezes Rady Ministrów.“

GEN. RYDZA - ŚMIGŁEGO.

WARSZAWA, (PAT). — W związku ze zgonem J. K. M. króla Jerzego V, p. generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Edward Rydz-Śmigły wysłał do feldmarszałka Archibalda Montgomery, szefa sztabu generalnego angielskiego go depezę treści następującej:

„Boleśnie wzruszony smutną wieścią o zgonie J. K. M. króla Jerzego V, proszę Waszą Ekscelencję o przyjęcie w imieniu moim i wojska polskiego wyrazów mego najszczerzego współczucia“.

Edward VIII-my królem

POSIEDZENIE TAJNEJ RADY KRÓLEWSKIEJ.

LONDYN, (PAT). W historycznym pałacu św. Jakóba zgromadziła się dziś tajna rada królewska w celu ustalenia treści odczwy do narodu, oznajmiającej wstąpienie na tron nowego monarchy.

Według zwyczaju konstytucji brytyjskiej, posiedzenie tajnej rady królewskiej musi poprzedzać zebranie parlamentu. W zgromadzeniu rady uczestniczył nowy król. Po formalnem oznajmieniu członkom rady Hankey odczytał tekst manifestu, który został podpisany przez powołanych do tego członków rady. Następnie wszyscy obecni członkowie rady pokolei składali swemu królowi przysięgę na wierność, której towarzyszyło tradycyjne ucałowanie ręki królewskiej. Po tej ceremonji król ze swej strony złożył stosowną deklarację o wstąpieniu swem na tron, poczem, zgodnie z uchwaloną w r. 1910 formułą, dokonał wyznania wiary protestanckiej. W dodatku do tej deklaracji złożył przysięgę, zabezpieczającą swobody kościoła szkockiego (prezbiterjańskiego).

Ogłoszenie manifestu o wstąpieniu króla na tron nastąpi jutro o godz. 10 rano w pałacu św. Jakóba.

PARLAMENT PRZYSIĘGA WIERNOŚĆ NOWEMU KRÓLOWI.

LONDYN, (PAT). — Parlament brytyjski zebrał się dziś o godz. 6 popołudniu w tłumnie zapelnionej sali izby gmin. Wszyscy posłowie przybyli ubrani na czarno. Punktualnie z wybiegiem godziny szóstej na salę obrad wkroczył speaker.

Speaker głośno odczytał rotę przysięgi. „Przybiegam, że dochoвам wierności królowi Edwardowi, jego następcy tronu i sukcesorom“. Speaker wpisał następnie swe nazwisko do księgi. Po nim powtórzyli przysięgę i wpisali swe nazwiska premier Baldwin, kanclerz skarbu Chamberlain, minister Simon i wszyscy członkowie

rządu. Po nich aktu tego dokonali siedzący w pierwszych ławach członkowie opozycji z lewem swym posłem Athlee na czele.

Dalszy ciąg zaprzysiężenia odbywał się będzie jutro popołudniu a dopiero w czwartek t. j. gdy już wszyscy posłowie złożą przysięgę premier odczyta specjalne orędzie królewskie, poczem nastąpi uchwalenie przez Izbę wyrazów współczucia dla królowej wdowy oraz hołdu dla króla Edwarda VIII.

Konferencje min. Becka

GENEWA, (PAT). Dziś o godz. 11.15 p. min. Józef Beck udał się do delegacji angielskiej i złożył min. Edenowi wyrazy współczucia spowodu śmierci króla Jerzego V-go.

W ciągu dzisiejszego przedpołudnia p. minister przyjął barona Aloisi, a następnie prezydenta senatu gdańskiego Greisera i sen. Boetchera.

(—)

Odroczenie dymisji rządu Laval'a na kilka dni

PARYŻ, (PAT). Dzienniki donoszą, że w związku z koniecznością, aby prezes rady ministrów i minister spraw zagranicznych wziął udział w misji, która reprezentować będzie Francję na pogrzebie króla Jerzego, dymisja gabinetu Laval'a zostanie odłożona do czasu zakończenia uroczystości pogrzebowych.

Koła polityczne przewidują, iż pogrzeb królewski nie odbędzie się przed upływem kilku dni.

Laval wyjechał z Genewy

GENEWA, (PAT). Premier Laval opuścił 21 b. m. o godz. 10 rano Genewę, udając się do Paryża.

ŻAŁOBA WE WŁOSZECH.

RZYM, (PAT). Wiadomość o zgonie króla Jerzego 5 wywołała we Włoszech silne wrażenie.

Mimo napięcia wywołanego w stosunkach włosko - angielskich przez zażart abisyński, społeczeństwo włoskie przyłączyło się do ciężkiej żałoby narodu angielskiego.

Na gmachach publicznych wywieszono sztandary, opuszczone do połowy masztu i przewiązane kirem, a pisma poświęcają zmarłemu królowi obszerny artykuły, omawiające historję jego panowania.

PRZYBĘDĄ NA POGRZEB.

KOPENHAGA, (PAT). Król duński przybędzie na pogrzeb króla Jerzego V. Na dworze duńskim zarządzono 3-tygodniową żałobę.

OSLO, (PAT). Król Haakon i królowa Maud wezmą udział w pogrzebie króla Jerzego V-go.

Edward VIII, król Wielkiej Brytanji, Irlandji i cesarz Indji urodził się 23 czerwca 1894 r. w White Lodge, Richmond Park, jako najstarszy syn zmarłego króla Jerzego V i jego żony Mary, z domu księżniczki Teck.

Lata szkolne spędził w korpusach kadetów morskich, gdzie w 16 roku życia, po zgonie króla Edwarda VII otrzymał tytuł księcia Walji, jako następcę tronu.

Książę Edward studia odbył w Oxford, Magdalen College, gdzie uczęszczał na wydział prawa państwowego i historii, w chwili wybuchu wojny wstępuje książę Edward do 1 pułku grenadierów gwardji, gdzie początkowo pełni służbę w sztabie, następnie zaś na własne żądanie przechodzi do służby frontowej. Po wojnie odbywa książę Edward wielkie podróże po imperjum brytyjskie, w r. 1919 odwiedza Kanadę i Stany Zjednoczone, a w 1920 r. Nową Zelandję i Australję. W 1921 Indje i Japonję, w 1925 dominja afrykańską i państwa Ameryki południowej. Podróże miały częściowo charakter krajoznawczy, częściciowo zaś spełniały misje gospodarczo - polityczne, mając na widoku badanie warunków zbytu dla wywozu angielskiego. W ostatnich latach książę Edward brał coraz bliższy udział w życiu państwowem W. Brytanji, obznajmiając się z działaniem machiny rządowej państwa i przygotowując się do objęcia tronu, na który wstępuje po zgonie swego ojca

PIERWSZA DEPEZA EDWARDA VIII

LONDYN, (PAT). Zgodnie z tradycją, lord-major city Londynu otrzymał o godz. 12.35 nad ranem w swojej siedzibie w City następującą depezę od nowego króla:

„W głębokim smutku komunikuję Panu, że mój Ojciec zgasł spokojnie dzisiaj przed północą. (—) Edward“.

Depeza ta jest pierwszym znakiem, że nowy król będzie nosił imię Edwarda.

OD DNIA DZISIEJSZEGO
»Kurjer Wileński«
jest do nabycia we wszystkich prowincjonalnych urzędach i agencjach pocztowych.

Żądać w okienkach sprzedaży gazet i czasopism.

Komisja Budżetowa Sejmu

Prace i zadania Min. Spraw Wewnętrznych

Przemówienie min. Raczkiewicza

Dyskusja

Dziś komisja budżetowa Sejmu orzysłała do obrad nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Najpierw zabrał głos minister S. W. Raczkiewicz, który wyjaśnił, że preliminarz na rok 1936/37 przewiduje w tym dziale wydatki na ogólną sumę 191.650.000. Budżet na rok 1935/36 był ustalony na 196.868.000. Różnica więc między temi budżetami wynosi 5.218.000 zł.

Projektowana obniżka, stanowiąca 2,6 proc. budżetu stawia gospodarkę ministerstwa i podległe mu organa administracji lokalnej w obliczu zadań niełatwych, tem bardziej, że zarówno w odniesieniu do gospodarki ostatnich miesięcy 1935/36, jak i całego roku 1936/37, rząd postanowił nasadzić całkowitą realność budżetu.

Na szczepność budżetu ministra spraw wewnętrznych złożyły się w ciągu lat z jednej strony wybitnie oszczędnościowe nastawienie moich poprzedników, z drugiej strony geneza budżetu tego ministerstwa, który stojąc przez długie lata stale w ogniu najsilniejszych ataków na terenie parlamentu z tytułu swoich funkcji, nie cieszył się szczególnymi względami izb.

Oszczędna gospodarka ministerstwa spraw wewnętrznych doczekała się też w swoim czasie uznania ze strony najwyższego autorytetu, jak o tem świadczy opinia ś. p. Marszałka Piłsudskiego o budżecie ministerstwa, wypowiedziana na jednym z posiedzeń rady gabinetowej.

Obecnie mamy dalszą obniżkę tego budżetu o 5.218.000 zł. Zgodziłem się taką właśnie obniżkę przeprowadzić, aczkolwiek rozumiem wszystkie trudności, jakie będą na tej drodze do po konania.

Sama struktura budżetu tym zamierzeniom moim raczej nie sprzyja, ponieważ zasadnicze mi cechami budżetu ministerstwa spraw wewnętrznych są: dominujący udział w ogóle wydatków — wydatków osobowych oraz mała elastyczność budżetu.

Dochody ministerstwa spraw wewnętrznych nie odgrywają w budżecie większej roli, wynoszą zaledwie 8,3 proc. wydatków i nie dadzą się zwiększyć.

Minister spraw wewnętrznych wśród rozległego zakresu zadań, jakie ma do spełnienia przedewszystkiem:

1) Czuwa nad bezpieczeństwem i spokojem publicznym w państwie;

2) Czuwa nad wykonywaniem tych ustaw i przepisów administracyjnych, których wykonanie zostało mu zlecone;

3) Minister spraw wewnętrznych sprawuje wreszcie z ramienia państwa zwierzchni nadzór nad samorządem terytorjalnym oraz kieruje polityką aprowizacyjną i budowlaną w państwie.

Tym właśnie funkcjom służy zarząd centralny ministerstwa, komenda główna policji państwowej, korpus ochrony pogranicza oraz podległe organa terytorjalne a przedewszystkiem województwa i starostwa.

Jeżeli chodzi o doświadczenia lat ostatnich, to w warunkach pracy ministerstwa, ściśle związanych z warunkami życia, nie zachodzą we wszystkich najistotniejszych działach pracy ministerstwa żadne takie przemiany, któreby usprawiedliwiały dalszą poważniejszą redukcję budżetu.

STAN BEZPIECZEŃSTWA POGORSZYŁ SIĘ. Zaczęło od zagadnienia bezpieczeństwa. Stan bezpieczeństwa w kraju na przestrzeni ubiegłego roku uległ pogorszeniu.

Pogorszenie to jest szczególnie wyraźne w dziedzinie ogólnej przestępczości kryminalnej. Wzrosła też w tym okresie ilość przestępstw nierównie poważniejszej natury: zbrodni stanu, zabójstw w bandzie, rozboju pojedynczego. — Nie bez wpływu na stan bezpieczeństwa najbliższych miesięcy będzie dokonane już zwolnienie z więzień na zasadzie ustawy amnestyjnej kilku tysięcy osób.

Również, a może nawet w sposób bardziej wydatny, wzrosła ilość wypadków rozruchów i oporu władzom, oraz wypadków zakłócenia spokoju publicznego. Wzrosła również liczba wystąpień zbiorowych, nielegalnych zebrań i kolportażu nielegalnych druków.

Stan ten w pewnej mierze jest wynikiem stałej i konsekwentnie nieprzebierającej w środkach działalności niektórych ugrupowań politycznych, pragnących drogą wywołania zamieszek i rozpętływania najniższych instynktów ludzkich szukać możliwości zdobycia władzy politycznej w kraju.

Wzrost przestępczości jest zjawiskiem smutnym ale w pewnym stopniu zrozumiałym — jest on ściśle związany z ciężką sytuacją gospodarczą kraju, a każdy rok przedłużającego się kryzysu w związku z szybkim przyrostem naturalnym ludności i zupełnym zahamowaniem naszej prawie miljonowej w latach przedwojennych ekspansji emigracyjnej, staje się w Polsce zagadnieniem coraz poważniejszym. Muszę stwierdzić przeto, że wszystkie okoliczności, wywierające bezpośredni wpływ na stan bezpieczeństwa w kraju, wymagałyby raczej zwiększenia wydatków z tym działem związanych.

Sprawy porządku publicznego w zakresie bezpośredniej kompetencji ministra spraw wewnętrznych obejmują ogromny kompleks spraw stanu cywilnego, ruchu ludności, stowarzyszeń, związków i t. p. Podległe mi urzędy wojewódzkie oraz w pierwszej instancji starostwa stanowią centralny punkt całej administracji państwowej. Urzędy te obsługują nie tylko ministerstwo spraw wewnętrznych, ale jeszcze 5 innych — a zatem permanentnie współdziałają z całą administracją rządową i samorządową.

Cały aparat tych władz w zakresie ilościowym i w sensie jego uposażenia nie daje już żadnego pola dla poważniejszej akcji oszczędnościowej. Mimo przyrostu ludności, który z konieczności co rok pociąga za sobą wzrost pracy administracji, personel urzędów wojewódzkich i starostw spadł od roku 1926 z 6.101 osób do 4.790 w roku bieżącym.

Pozostaje jeszcze naświetlić obszerny dział prac ministerstwa w zakresie samorządu oraz pokrótce omówić dział budowlany i aprowizacyjny, aby i tu podkreślić, że zadania, jakie życie stawia przed nami na tych odcinkach, nie tylko się nie kurczą, ale przeciwnie, wręcz z miesiąca na miesiąc rosną i zmuszają do stale potęgującego się natężenia pracy. Nacisk na obniżenie wysokości stawek świadczeń ludności na rzecz samorządu, zwłaszcza zaś ludności rolniczej, konieczność dostosowania wysokości wydatków związków samorządowych do poziomu zmniejszonych dochodów, przeprowadzenie i wcielenie w życie zniesienia opłat mytniczych, rogatkowych i postojowych, regulowanie sprawy zamiany świadczeń naturalnych na pieniężne, przeprowadzenie niżki opłat za korzystanie z przedsięwzięć samorządowych, skomplikowana i trudna akcja oddłużenia samorządu — oto obraz bynajmniej niekompletny tych szczególnych zadań, które spadają na podległą mi w tym zakresie administrację.

W dziale budowlanym, przekazanych ministerstwu po skasowaniu ministerstwa robót publicznych, budżet mojego ministerstwa jest wybitnie nievegetywny.

Nie mając prace ministerstwa również w zakresie jego polityki aprowizacyjnej.

Jak z tego przeglądu widać, warunki pracy, narzucone nam przez życie bynajmniej nie sprzyjają naszym tendencjom oszczędnościowym.

Scenarizowanie spraw budżetowo-rachunkowych przy jednoczesnej odpowiedzialności przedemną kierowników oddziałów budżetowo-rachunkowych za realne i właściwe wykonanie budżetu, wydaje już dzisiaj dobre wyniki. Wyśiłki ministerstwa w kierunku usprawnienia struktury i systemu pracy podległych urzędów, zmniejszenia ilości ich pracy i odciążenia ich przez usuwanie trudności zostają przezemnie jeszcze bardziej wzmożone.

Jasnym jest jednak, że usprawnienie pracy urzędów, które w pewnym stopniu obsługują wszystkie niemal resorty, jest sprawą wyjątko

wo skomplikowaną. Łączy się bowiem z nim kompleks takich kapitalnych zagadnień, jak: należyty podział administracyjny, racjonalna struktura urzędów, sprawny aparat kontrolny, wreszcie materiał ludzki, to jest człowiek, który powyższe ramy swoją pracą wypełnia.

Jeżeli chodzi o podział administracyjny — przyznać należy, że jest on niewątpliwie wadliwy, trzyma się granic dawnych zaborów, przytem jest nieskoordynowany z podziałem wojskowym i innymi podziałami resortowymi.

Służba na stanowisku urzędnika państwa polskiego musi być zawsze i dla każdego źródłem radości i dumy.

Stawiając wysoko pojęcie honoru urzędnika, pragnąłbym, aby podobne uczucie było wspólnem dla całego podległego mi ogółu urzędniczego.

Sprawą specjalnie ważną w moim rozumieniu jest kwestja napływu młodych sił do administracji. Poczujęm się do obowiązku uczynić wszystko, aby dać sposobność tym młodym siłom do wykształcenia się w nowoczesnych metodach pracy, uchronić je od zbędnego biurokratyzmu, zachęcić do pracy przez danie szerokiego pola do wykazania swoich zdolności, otwierając im widoki osiągnięcia w przyszłości kierowniczych nawet stanowisk. Młodzież nie skostniała w rutynie urzędniczej, zwłaszcza zaś przecho-dząca do administracji ogólnej ze służby społecznej, znająca potrzeby społeczeństwa na mniej szym, czy też większym odcinku — stanowi niezwykły cenny element w służbie administracji ogólnej.

Jestem przekonany, że określone i omówione zamierzenia moje, niektóre projektowane w większości zaś już podjęte przez moich poprzedników, a przeze mnie kontynuowane, pozwolą przy ściślejszym przestrzeganiu wymienionych zasad wykonać zadania ciążące na moim resorcie.

Redukcje przeprowadzone są tak, że cały zakres pracy ministerstwa pozostaje niezmielony.

Na zakończenie p. minister wspomnił, że nie poruszył zagadnień takiej wagi, jak układ stosunków politycznych w państwie, jak nasza polityka narodowościowa, jak znaczne przemiany zachodzące w ruchu wyrotowym w państwie. Nie naświetlił też problemów socjalnych i gospodarczych, związanych z polityką rządu w stosunku do organizacji samorządowych, pragnąc je w sposób szczegółowy omówić na plenum izby.

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY

W piątek posiedzenie Sejmu

Najbliższe posiedzenie Sejmu odbędzie się w piątek przed południem. Na porządku dziennym pierwsze czytanie projektów ustaw samorządowych, doty-

czących pragmatyki pracowników komunalnych i plac.

Pozatem izba dokona wyboru komisji, która rozpatrzy te ustawy.

Polsko-sowieckie rokowania handlowe

W tych dniach w Warszawie i w Moskwie rozpoczęły się rozmowy handlowe polsko-sowieckie, mające na celu ustalenie planu importowo - eksportowego na r. 1936.

Wyniki wymiany handlowej pomiędzy Polską a Sowietami za r. 1935 są

DLA POLSKI NIEKORZYSTNE. Głównym artykułem przywożonym z Sowietów były futra, kawior, wina i tytoń. Samego kawioru i win sowieckich przywieźliśmy na sumę zgorą 400 tys. zł.

W wywozie do Sowietów główną rolę odgrywały wyroby metalurgiczne.

Posiedzenie Rady Ligi Narodów ku uczczeniu pamięci Edwarda VIII

GENEWA, (Pat). Po krótkim posiedzeniu posiedzeniu Rady Ligi Narodów, na którym ustalono ceremonjał posiedzenia poświęconego pamięci zmarłego króla angielskiego, odbyło się publiczne zebranie Rady.

Zagał je przewodniczący, przedstawiciel Australji Bruce, który w imieniu Rady Ligi, wyraził kondolencje królowej Marji, rodzinie królewskiej oraz na rodowi brytyjskiemu.

P. Bruce stwierdził, że całe życie króla Jerzego poświęcone było służbie narodowi. Panując w najbardziej krytycznym i trudnym okresie historii, umiał król Jerzy V zdobyć zaufanie, uznanie i miłość swojego ludu.

Po uczczeniu pamięci zmarłego przez powstanie i chwilę milczenia, zabierali głos wszyscy członkowie Rady, przyłączając się do żałoby narodu angielskiego

PRZEMÓWIENIE MIN. BECKA.

Polski minister spraw zagranicznych wygłosił następujące przemówienie: „Rząd mój i kraj przyłączają się najwię-

Po przemówieniu min. Raczkiewicza wygłosił referat sprawozdawca p. Zdzisław Stroński.

Po przemówieniu referenta wywiązała się ożywiona dyskusja, w której głos zabrali posłowie: Długosz, Traczewski, Wojciechowski i Kozłowski.

Popołudniu komisja budżetowa przystąpiła do dalszej debaty nad budżetem M. S. Wewn. Do głosu zapisałi się prawie wszyscy członkowie komisji. W dyskusji stwierdzono duży postęp zarówno pod względem usprawnienia aparatu administracyjnego, jako też współpracy jego ze społeczeństwem. Zwrócono jednak uwagę, że do dotychczas istniejącej jeszcze pewną opieszałość biurokratyczną.

Ciekawe cyfry, dotyczące ogromnego przrostu organizacyjnego w naszym kraju, podał poseł Walewski. Podkreślił on m. in., że do 10 października 1935 r. było w Polsce 55.000 stowarzyszeń, a łącznie z ich oddziałami aż 115.000. Oczywiście, zdaniem mówcy, często chodzi tylko o zarejestrowanie i wybór prezesa, to też należy z wielką ostrożnością zatwierdzać nowopowstające organizacje.

Sprawą stosunków polsko — ukraińskich zajął się w swym przemówieniu poseł Celewicz, który oświadczył, że od połowy zeszłego roku, od czasu porozumienia premiera Kościalskiego go z przedstawicielami narodu ukraińskiego, poprzez kompromis w czasie wyborów nastąpiła normalizacja tych stosunków. Mówca wysunął postulaty w imieniu ludności ukraińskiej.

W dalszym ciągu zabierali głos inni mówcy. M. in. poseł Bakon uskarża się na nadmierną ilość wymierzanych kar administracyjnych i zgłasza wnioski oszczędnościowe. Pos. Wróblewski omawia bolączki Wielkopolski, m. in. stwierdza że zmiany granic powiatów, ich zniesienie i komasacja powodują często osłabienie żywiołu polskiego, prosi więc o zaniechanie tych zmian. Pos. Minzberg porusza sprawę ekscesów antyżydowskich i apeluje do ministra o obronę ludności żydowskiej.

Dyskusja nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych przeciągnęła się poza północ. — Dużo miejsca poświęcono zagadnieniom mniejszościowym.

Po północy dyskusja nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych została zakończona. Po przerwie zabrał głos min. Raczkiewicz, odpowiadając na poruszone sprawy w dyskusji.

Wiadomości z Kowna

LIST PROF. ROEMERA DO PREMIERA KOŚCIAŁKOWSKIEGO.

Prasa litewska podaje, że rektor Roemer (jako osoba prywatna) wysłał list do premiera M. Zyndram - Kościalskiego gratulując mu objęcia tak wysokiego stanowiska i wyrażając życzenie, aby działalność p. premiera doprowadziła do pojednania obu narodów.

P. JANKIEWICZ ZWOLNIONY Z WIEZIENIA.

„Dzień Polski” dowiaduje się, że p. Tadeusz Jankiewicz o którego uwięzieniu w Betygole donosiliśmy, został zwolniony z więzienia i przebywa na wolnej stopie w miejscu zesłania. Stało się tak na skutek złożonej przez niego skargi i zawieszenia wykonania postanowienia kowieńskiego komendanta wojennego.

Nowa mobilizacja w Etiopji

WARSZAWA, (PAT). — Na podstawie wiadomości z różnych źródeł — PAT. ogłasza następujący komunikat o sytuacji na frontach Abisynji w dn. 21 bm.

W ofensywie gen. Graziani na froncie somalijskim nastąpiła przerwa, chociaż ciągle jeszcze odbywają się drobne utarczki pomiędzy partiami włoskimi a drobnymi grupami wojowników abisyńskich, broniących odwrotu rasy Desty.

Ras Desta otrzymał już pierwsze posiłki, które są oceniane różnie: od 30 do 60 tys. żołnierzy. Według wiadomości ze źródeł angielskich — nowy rozkaz mobilizacyjny, wydany przez cesarza, pozostaje niewątpliwie w związku z porażką rasy Desty. W kołach abisyńskich obawiają się, że gen. Graziani będzie usiłował wyzyskać swe zwycięstwo z zeszłego tygodnia i postara się jak najprędzej wznowić swe działania zaczepne.

Znaczna część nowych rekrutów abisyńskich będzie przydzielona do armji rasy Nassibu, za tem wypełnią oni luki w wojskach rasy Desty. Korespondent Reutera w Addis-Abebie donosi, że w abisyńskich kołach oficjalnych przypuszczają, że nowa mobilizacja da przeszło 300.000 żołnierzy.

DOKTOR Feliks HANAC-BLOCH STOMATOLOG

(Choroby jamy ustnej i zębów)
Gdańska 1, tel. 22-80.
Godz. przyjęć: 10—2 i 5—7.

Za czy przeciw New Deal?

Jedną z drugą runęły podstawy polityki gospodarczej prezydenta Roosevelta. W maju roku ubiegłego Sąd Najwyższy U. S. A. uznał za sprzeczną z konstytucją i zatem i za nieważną jego N. R. A., a teraz taki sam los spotkał jego A. A. A. (Agricultural adjustment act).

Gospodarka planowa, wprowadzona przez Roosevelta, przestaje istnieć. Roosevelt objął władzę w chwili, gdy kryzys gospodarczy w U. S. A. osiągnął swój szczyt. Stare metody gospodarki liberalnej, które w walce z kryzysem stosował jego poprzednik prezydent Hoover, nie dały wyników pozytywnych.

Toteż Roosevelt rozpoczyna zupełnie nową erę w dziejach polityki gospodarczej U. S. A.

Nowa polityka gospodarcza polegała na wielostronnem i daleko sięgającym wkroczeniu państwa w sprawy gospodarki narodowej. Podstawowe elementy tej nowej polityki były N. R. A. i A. A. A.

N. R. A. — ustawa o odbudowie przemysłu — przewidywała coś w rodzaju przymusowej organizacji całego przemysłu pod kontrolą i kierownictwem państwa. Państwo ustalało na podstawie tej ustawy kontyngenty produkcji, ceny produktów, ograniczenia konkurencji, warunki pracy.

Szczególne uprawnienia otrzymały związki zawodowe robotników i pracowników, które brały udział w zbiorowych umowach, dotyczących warunków pracy i wysokości płac.

Odpowiednikiem do N. R. A. w gospodarce rolnej miała być A. A. A. — ustawa o odbudowie rolnictwa. W celu podniesienia cen produktów gospodarki rolnej ustawa ta przewidywała sztuczne ograniczenie produkcji za odszkodowaniem rolników. Koszty tego odszkodowania miał w postaci specjalnego podatku na produkty rolnictwa ponosić czynnik pośredniczący między rolnikiem a konsumentem miejskim, czyli przetwórcie produktów rolnych. Przypomina to nam wiersz studentów warszawskich:

Cieleń tanie, koflet drogi,
mieszczuch głodny, chłop ubogi“

Właśnie, aby położyć kres tej sytuacji prezydent Roosevelt wprowadził swą A. A. A., która miała zapewnić rolnikom dochodowość ich zakładów, wychodząc z założenia, sformułowanego w stałym powiedzeniu niemieckim:

„Hat der Bauer Geld, hat es die gan ze Welt“ (Gdy chłop ma pieniądze, cały świat je ma).

Dość jeszcze należy, że obok tych ustaw zasadniczych prezydent Roosevelt uciekł się również do sztucznego obniżania wartości dolara w celu nakręcenia konjunktury. Właśnie w wyniku tych jego posunięć wytworzyło się to błędne koło, w wyniku którego walka prezydenta Roosevelta z kryzysem dała mniej istotne skutki pozytywne, niż tego się mo-

żna było spodziewać. Bezrobocie w Stanach Zjednoczonych zmniejszyło się, ale nie w takim stopniu, jak tego spodziewali się zwolennicy Roosevelta i jego New Deal, opracowanego przez słynny „Trust mózgow“ (rada przyboczna prezydenta, złożona z profesorów ekonomii społecznej i t. d.).

Pasywami New Deal były natomiast: ogromny wzrost zadłużenia państwa, spadek wartości pieniądza, drożyzna, kre-

pujące wolność jednostki zarządzania władzą, wzrost biurokratyzmu.

Wszystko to złożyło się na powstanie opozycji, w której imieniem zabrał ostatnio głos były prezydent Hoover, zarzucając Rooseweltowi rozrzuć gospodarke i aspiracje dyktatorskie. Propaganda republikanów, przeciwników politycznych Roosevelta, nawiązuje do ujemnych stron jego polityki gospodarczej. Wskazuje na to, że rolnicy, coppers, zaw-

zięcają Rooseweltowi podniesienie cen produktów rolnych, ale mieszkańcy miast muszą to opłacać bądź w postaci podatków, bądź wygórowanych cen.

Pomoc Roosevelta rolnictwu polegała na takich zasadach: za to, że rolnik ograniczał swą produkcję bawełny albo zboża — otrzymywał od państwa wynagrodzenie. Przeciwnicy Roosevelta opowiadają, że w wyniku tego zarządzenia sporo osób kosztem miejskich płatników podatków bogaciło się w ten sposób, że kupowało za grosze jakąś zrujnowaną farmę i otrzymywało od państwa rentę za to, że nic nie robiło... O ile więc polityka agrarna prez. Roosevelta zyskała mu sporo przyjaźni wśród rolników, którym on istotnie dopomógł wydobyc się z dna kryzysu, to wśród mieszkańców miast, szczególnie wśród miejskich płatników podatku od obrotu produktami gospodarki rolnej, wywołało niechęć do prezydenta i jego posunięć.

Szczególnie jednak wielki przemysł, skrupowany przez zarządzenia prezydenta, wystąpił przeciwko etatyzmowi prezydenta Roosevelta. To też do najbardziej zawziętych wrogów New Deal należy The National Association of manufacture (zrzeszenie wielkiego przemysłu).

Cóż ma obecnie rozpocząć Prezydent Roosevelt, gdy Sąd Najwyższy przekreślił podstawy prawne jego gospodarki planowej? Czy ma powrócić do zasad liberalnej polityki gospodarczej, jak mu to radzi prawicowe skrzydło demokratów z ich przywódcą senatorem Glassem na czele? Czy ma domagać się generalnej reformy konstytucji i pełnomocnictw nadzwyczajnych, jak tego żąda od niego popierająca go lewica? W każdym razie zamierza on ponownie kandydować przy wyborach na prezydenta, które mają się odbyć w tym roku.

Wygląda na to, że wybory te mają się odbyć pod znakiem — za czy przeciw New Deal, czyli za czy przeciw etatyzmowi? Trudno bowiem przypuszczać, aby Roosevelt poszedł za radą swych przyjaźniół prawicowych. Na głosy prawicy nie może liczyć po swych eksperymentach, głosy lewicy natomiast może jeszcze też stracić i odejść całkiem z kwitkiem. Rywal jego w każdym razie startować będzie pod znakiem powrotu do liberalnej polityki gospodarczej.

Obserwator.

Jerzy V król angielski, zmarły wczoraj

Senator amerykański ogłasza poufne memorandum Balfoura z 1917 r.

WASZYNGTON. (Pat.) Utrzymane dotychczas w tajemnicy memorandum Balfoura z 18 maja 1917 roku zostało ogłoszone w prasie Hearsta. W memorandum tem Balfour donosi o układach aljantów, przewidujących podział terytoriów w razie klęski Niemiec, Austrii, i Turcji. Dalej memorandum mówi o obietnicach, które czyniono Włochom.

W swoim czasie gdy komisja śledcza senatu Stanów Zjednoczonych rozpoczęła pracę, sekretarz stanu Hull zwrócił się do W. Brytanji z pytaniem, czy można ogłosić ten dokument. Rząd W. Brytanji kategorycznie odmówił zgody na ujawnienie tego dokumentu. Obecnie departament stanu jest zmartwiony opublikowaniem, co nastąpiło z inicjatywy senatora Nye (opoz-

jonisty), który przez zemstę podał tekst memorandum do prasy, chociaż rząd nakazał strzeżenie tajemnicy.

Ogłoszenie tego dokumentu wywołało w Ameryce wielkie wzburzenie. Sekretarz stanu Hull oświadczył, że rząd Stanów Zjednoczonych uważa za swój obowiązek święty nie nadużywać zaufania innych mocarstw i nie ogłaszać dokumentu, który mu zakomunikowano jako poufny. Skoro kongres nie chce stać na tem stanowisku i obraża zasadę dotrzymania słowa, rząd Stanów Zjednoczonych będzie musiał odmówić członkom kongresu prawa wglądu do poufnych dokumentów. Sekretarz stanu Hull kazał natychmiast zabrać z akt komisji senatu wszystkie nieogłoszone dotąd tajne dokumenty.

JASNA SZKOŁA

Byłam na dalekim wschodzie... o 12 g. koleją od Wilna, pod bładem niebem rozpościerała się rozległa płaszczyna, przyprószona topniejącym śniegiem. Wrony krakały, maszerując obok drogi, leniwie peły furmanki i człapały właściciele kostropatych koników, zaprzężonych w duhy. Daleki wschód Białej Rusi, w granicach Najjaśniejszej Rzeczypospolitej... Jasnego tam nie było, nawet niebo szaro-bure... nie, prócz jednej rzeczy: szkoły. Tam królowała młoda kierowniczka, śliczna, radosna istota, imieniem Klara, co znaczy jasna.

Imię takie obowiązuje. Trzeba być jasną, gdy otrzymało się takie imię. Trzeba się więcej śmiać, niż płakać i należy radosną twórczość zaszczepiać w otoczenie.

„Nawet gdybym miała największe kłopoty, czy przykrości, jak wchodzę do mojej ukochanej szkoły, zapominam o wszystkim i tylko tem żyję, co w niej jest“, mówi mi Klara z uśmiechem.

Szkola jest trójnarodowa, trójjęzyczna, to znaczy, że są dzieci polskie, białoruskie i żydowskie. Przychodzi do wykładu religijny ksiądz prefekt, batiuszka i rabin, a wszystkie dzieci mówią bardzo dobrze po polsku. Inna rzecz, że zaraz na ganku przechodzą na swój rodzinny język, którym rozmawiają z rodzicami w wiosce, ale cóż to szkodzi? Najśluszniej to określił p. Kurator. „Przez uwzględnianie, posługiwanie się pomocnicze, przez przyswajanie sobie miejscowych wartości językowych i psychicznych, najlepiej się wpaja prawdziwie trwała oświata“. Dodam tak sformułowany „program“. „Po białorusku, po litewsku, po żydowsku, uczęć miłości do Polski, wejść w ludność miejscową przez szkołę czy oświatę pozaszkolną, ale nie narzucać jej zgóry. Od mowy tubylczej do polskiej, a nie lakierowanie ludności polskością po wierzchu, nie zaglądale co się pod tą skorupą kryje“.

W tej szkole w Z. wiem, że spełnia się ten postulat. Narady z rodzicami odbywają się po białorusku, wizytacje w rodzinach, po wioskach też. Zaraz inny sto-

sunek, inny wpływ, zaraz jakieś zżycie się, zaprzyjaźnienie, nie oficjalna władza i obca osoba przybyła z jakiegoś miejsca, o którym nawet pojęcia nie mają, gdzie się znajduje, jakiś np. Tczew, Sanok, Drohobycz, czy Wejherowo, a choćby Kałisz, ale swojaki. „Mówią po naszemu, po prostemu, dek zrozumiesz wszystko i rozgadać się można“.

Wróćmy do szkoły: zajrzyjmy do kancelarji gdzie w szafie leżą jeszcze barwne ozdoby z choinki, nauczycielstwo pokazuje mi i opowiada. Ileż mają pracy przed sobą. Ale nasza kierowniczka taka do końca dobra, taka wesoła, teraz zapomniały tu miłe stosunki. A zwłaszcza kierowniczka, tak dziewczynkowi wygląda, ale energia z niej aż tryska. Nietutejszy temperament i solidna kultura ideowa. Ma 260 dzieci pod opieką, kancelaryjnej roboty wyżej głowy, kwestjonariusze, ankiety, raporty... Wykłada kilka godzin dziennie w najmłodszej i najstarszej klasie, VI-ej. Idziemy do tych dzieci: to już młodzież, parę harcerek, bo kierowniczka prowadzi też drużynę, dziewczęta i chłopcy wstają i po

krótkiej rozmowie, na pytanie, czy chciały, żeby im opowiedzieć, mówią, że o Marszałku. Zdaje się, że im ktoś powiedział, że miałam szczęście Go znać. Opowiadam. Słuchają pilnie, potem krótka rozmowa, trochę nieśmiały pytań. We wszystkich klasach b. czysto, obrazki na ścianach. A teraz do najmłodszych Tu się dopiero zamiast robót, rozpoczęła radosna rekreacja. Na przerwie posłyszaly baki, że „ta Pani opowiadała o Marszałku“. Więc, gdy pytam, o czym słyszeć, wołają wszystkie: „O Panu Marszałku!“. „Dobrze, ale pierwej opowiedzcie tej pani coś ciekawego“—mówi kierowniczka. Więc jedno za drugim dziewczynki i chłopcy mówią o choince, jak urządziły, „robiły zabawki, jak jedne klasy drugim porobiły prezenty“. Ale Pani Kierowniczka też, woła któreś... Tak, tak, przynieśliśmy orzechów, drewnianego płaszka, ona lubi oczeczki. „I teatr grałyśmy“, woła inne. Wesoło jest w tej szkole, choć widać dzieci bardzo różnie karmione. Są i blade, mizerne, słabe, ale na wszystkich twarzyczkach pogoda i wesoły uśmiech, zwłaszcza gdy patrzą na lśniącą radością

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią usługę

ś. † p.

Aleksandrowi Rożnowskiemu

składa podziękowanie

Rodzina

Rozmaitości ze świata

ROZWÓJ TELEWIZJI W STANACH ZJEDN.

Rozwój telewizji zaznaczył się najwydatniej w Stanach Zjednoczonych. W Europie tylko trzy państwa interesują się telewizją, mianowicie Anglia, Niemcy i Francja. W Ameryce telewizja wyszła już z okresu prób laboratoryjnych i obecnie Towarzystwo Radio Corporation of America przystąpiło do nadawania programów telewizyjnych. Program przewiduje nadawanie aktualnych wydarzeń, bezpośrednio z miejsca, gdzie się one odbywają, lub też uprzednio sfilmowanych. Pierwszy etap tej pracy będzie obejmował budowę nadawczej stacji telewizyjnej oraz szeregu odbiorników kontrolnych w różnych punktach, które będą miały za zadanie zbadanie warunków odbioru oraz czytelności nadawanych scen. Na wydatki związane z budową stacji oraz na pierwsze próby wyasygnowano 1.000.000 dolarów.

Drugi etap ma obejmować prace nad zwiększeniem mocy stacji nadawczej względnie rozbudowę następną, oraz dalsze ulepszenia w odbiornikach telewizyjnych, które mają być rodzajem przystawek do istniejących normalnych aparatów odbiorczych. Zasięg obecnych, próbnych stacji nadawczych jest niewielki i wynosi od 15 do 30 mil, jednak już w najbliższym czasie ma być zwiększony do przynajmniej 70—100 mil.

KOSZTOWNA GŁOWA.

W Londynie dokonana została niedawno niezwykła transakcja, mianowicie pewien Anglik, nazwiskiem Datas, sprzedał Królewskiemu Towarzystwu Badań Naukowych... swoją głowę. Mr. Datas posiada fenomenalną pamięć. Może on opowiedzieć kolejno wszystkie ważniejsze wydarzenia z okresu 30 lat, podając numery odnośnych pism, w których wyczytał opisy wydarzeń. Zachował ponadto w pamięci przeszło 2.000 wydarzeń wojennych i umie je odtworzyć z najdrobniejszymi szczegółami. Jest on chodzącą kroniką i encyklopedją. Zaznaczyć należy, iż Mr. Datas, który liczy obecnie 60 lat, sprzedał prawo do badania swego mózgu po śmierci po raz drugi. Jeszcze bowiem w 1918 roku zwrócili się do niego czterej lekarze amerykańscy o prawo badania jego mózgu i zakupili wspólnie to

prawo za cenę 10.000 dolarów. Z biegiem czasu jednak wszyscy czterej lekarze zmarli i obecnie Mr. Datas, który prócz fenomenalnej pamięci wykazuje duże zdolności praktyczne, sprzedał powtórnie swój mózg naukowej instytucji angielskiej, tym razem za ogromną sumę 10.000 funtów szterlingów.

DROGOCENNY PASOZYT.

W opowieściach Dalekiego Wschodu spotykamy stale wzmianki o cennych upominkach, ofiarowywanych w szkatułkach z sandałowego drzewa, które dla swego miłego i subtelnego zapachu chętnie używane były do wyrobu wszelkiego rodzaju ozdobnych rzeczy. Nikt jednak nie przypuszczał, że drzewo to jest zwykłym pasożytem. Ojczyzną jego są wyspy hawajskie, gdzie bogate kiedyś lasy drzewa sandałowego wytrzebiono całkowicie. Obecnie wobec zwiększonego popytu na drzewo sandałowe, które znajduje łatwy zbyt szczególnie na chińskim rynku, postanowiono założyć na Hawajach specjalne plantacje tego drzewa. I cóż się okazało. Najzdrowsze i najlepsze nasiona, zasadzone wyrastały wprawdzie, młode rośliny jednakże dochodziły zaledwie do kilkanastu cm. wysokości i po półrocznej wegetacji ginęły. Zaczęto badać przyczynę tego zjawiska. Okazało się, że drzewo sandałowe wyrasta dopiero wówczas, gdy korzenie jego mogą spleść się z korzeniami innego gatunku drzewa, tak zwanego „żelaznego“ dla niezwykłej jego trwałości — i stąd czerpać swe pożywienie. W tych warunkach drzewo sandałowe staje się wartościowe dopiero po 50-letnim okresie wegetacji. Jest to więc plantacja kosztowna i obliczona na długą metę.

MIASTO BEZ KOMINÓW.

Miasto Mason City, w stanie Oregon, St. Zjedn., jest jedynym miastem, nie posiadającym zupełnie kominów. Miasto to, liczące około 8.000 mieszkańców, powstało niedawno w związku z budową olbrzymiej elektrowni w Gr. Coulec. Wszystkie domy w Mason City są ogrzewane elektrycznie, niema w niem ani jednej kuchni gazowej, ani tembardziej węglowej. Energia elektryczna ogrzewa i oświetla całe miasto. Miasto zostało specjalnie zbudowane dla badań

doświadczalnych nad rentownością oraz regulacją obciążenia elektrowni. Dzięki dogodnym warunkom instalacyjnym, oraz prowadzonej na szeroką skalę propagandzie, wszystkie okoliczne osiedla i fermy są niemal całkowicie zelektryfikowane.

POLICJA W ETERZE.

Jedną z największych plag dla radioamatorów jest zakłócenie odbioru przez trzaski, wynikające z sąsiedztwa motorów elektrycznych najrozmaitszego rodzaju. Ostatnio we Francji wydany został dekret na zasadzie którego właściciele motorów elektrycznych wysokiej częstotliwości obowiązani są zaopatrywać je w specjalne instalacje, zapobiegające zakłóceniu audycji w sąsiednich aparatach radiowych. Dekret ten nie jest jednak ściśle przestrzegany i istnieje mnóstwo t. zw. „pasożytów radiowych“, którzy w dalszym ciągu korzystają z elektrycznych maszyn do szycia, wentylatorów, odkurzaczy, wind, aparatów medycznych i t. p., niezaopatrzonych w tłumiące trzaski instalacje.

W obronie wszystkich radioabonentów pospieszyło z pomocą radio paryskie, ustanawiając kadry t. zw. „policji eteru“. Policja ta ma za zadanie wykrycie sprawców przeszkód w odbiorze radiowym i pociąganie ich do odpowiedzialności za niestosowanie tłumików. Instrumentem pracy „policjanta eteru“ jest radioaparat odbiorczy, skonstruowany w specjalny sposób. Antena tego aparatu zastąpiona jest przez miniaturową ramę, stanowiącą rodzaj busoli sieżkowej i wskazującą przez swą pozycję kierunek, w którym znajduje się motor, głośzący odbiór. Zmieniając kilkakrotnie miejsce obserwacji, „policjant eteru“ uzyskuje na podstawie rozmaitego nasilenia trzasków, miejsce, w którym znajduje się ów motor.

Każdy radioabonent francuski, który cierpi z powodu sąsiedztwa jakiegoś „pasożyta radiowego“, zwrócić się może do zarządu radia z prośbą o wykrycie miejsca, w którym się on znajduje i interwenjowanie w sprawie założenia odpowiednich instalacji głośzących.

„SER RADJOWY“.

Członek Biofizycznego Towarzystwa w Wiedniu, dr. Korner, dokonał ostatnio oryginalnego odkrycia. Postanowił on zastosować ultrakrótkie fale radiowe do procesu wytwarzania sera z mleka. Obecnie stosowany sposób wywoływania krzepnięcia mleka i oddzielania serwatki jest bardzo powolny. Otóż przetwarzanie mleka na ser przy pomocy naświetlania go promieniami ultra-krótkimi dało wspaniałe rezultaty. Przewszystkiemi skróciło znacznie czas trwania procesu, a prócz tego „ser radiowy“ ma znaczny lepszy smak i zapach od zwykłego sera danego gatunku. Tak więc fale radiowe nie tylko przyspieszają się do przyśpieszenia fabrykacji, ale i do polepszenia smaku sera.

GDZIE ZUŻYWAJĄ NAJWIĘCEJ OBUWIA.

Utario się powiedzenie, że zużycie mydła jest miernikiem kultury danego kraju. Gdyby wziąć zamiast mydła jako miernik obuwie np., wówczas na pierwszym miejscu znajdują się Stany Zjednoczone — największy konsument tego artykułu. Jeśli chodzi o Europę, pierwsze miejsce tutaj zajmie pod tym względem Anglia; statystyka wykazała, iż w tym kraju na każdego mieszkańca wypada przeciętnie w ciągu roku trzy pary nowego obuwia; kobiety zużywają więcej obuwia, to też na nie przypada po sześć par rocznie. Daje to miarę zamożności kraju.

Książki — to rozmowy z genialnymi ludźmi

NOVA

Wypożyczalnia książek

Wilno, Jagiellońska 16 — 9

Ostatnie NOWOŚCI — naukowe — beletrystyka KLASYCZNA i lektura szkolna oraz DLA DZIECI!

Czynna od g. 12 do 18 z wyjątkiem świąt. Kaucja 3 zł. Abonament 2 zł.

Nowy gmach audytorjów Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego

Na Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego odbyła się onegdaj uroczystość poświęcenia i inauguracji nowego gmachu audytorjów Uniwersytetu. Na uroczystości przybył minister W. R. i O. P. prof. Świętosławski, przedstawiciele władz oraz profesorowie wyższych uczelni. Poświęcenia dokonał JE biskup dr. Antoni Szlagowski, poczem minister W. R. i O. P. prof. Świętosławski wygłosił przemówienie. Nowy gmach posiada jedno audytorjum mogące pomieścić 1072 osoby, jedno audytorjum na 550 osób, dwa kółków, pomieszczenie pomocnicze i schrony przeciwgazowe.

życia twarz swej wychowawczyni.

Więc teraz o Marszałku. W starszej klasie mówiłam o tem, jak mężnie umierał, bo o to właśnie prosił któryś chłopiec i o bohaterstwie, które każdy w jakimś stopniu może w sobie wyrobić, ale tu opowiadałam, jak kochał swe córeczki, jak lubił dzieci, jak żartował, że mają zwykłe, gdy są małe, nosy, jak kartofle i zasmakane, co opowiadał o charakterach córek i t. p. Dzieci słuchają, jak zamagnetyzowane. Oczy wlepione, jedna druga buzia otwarta, czasami śmiech, czasami smutek przelatuje po wyrazistych i obudzonych twarzach, bez śladu tej tępoty, jaką się dawniej stała, a i dziś nierzadko widzi na białoruskich sennych fizjonomjach. Teraz proszę żeby mi coś zaśpiewały. Popłynęły niepowstrzymanie melodie piosenek szkolnych i ukochanych koled. Jest i kapelmistrz, a jakże: staje sobie takie dziewczątka, czy chłopiec i precyzyjnymi ruchami kieruje dynamiką głosów, taktem i tempem. To jest poprostu pyszne, zabawne i przemiłe. Skupienie kapelmistrza warte sfilmowania, doskonale ujęta i opanowana technika tej sprawy.

Już nadchodzi przerwa, więc „jeszcze po kažemy pani, jak się bawimy“. Więc ku ogólnemu zadowoleniu następują gry: pociąg i inne, tupot, wrzawa, śmiechy, przyspiewki...

Jakże mi się przypomniały moje dawne szkoły, prowadzone tak samo radośnie, choć dyletancko, bez odpowiedniego przygotowania, z młodemi, tak samo ideowymi, pogodnemi dziewczynkami, które potem szły w lud, do chat, w chusteczkach i boso, jak było trzeba, i uczyły... Szpakowaci już są moi uczniowie, gospodarze z tych wiosek, gdzie były te skryte szkoły, ale nie zapomnieli pisać i czytać. Wspominają... szli w r. 1919 do wojska polskiego, a dzieci szkolne z epoki okupacji niemieckiej umiały, na przyjście wojska polskiego, które im zapowiadałam, umiały doskonale śpiewać: „Jak to będzie ładnie, kiedy aż z Lublina, do samego Wilna przyjdzie pan Belina“ i „Przybyli ulani pod okienko“ i „Strzelcy maszerują, ulani werbują“... Jakież to wielkie szczęście widzieć teraz i słyszeć to, co się dzieje w tej i w wielu innych szkołach w całej Rzeczypospolitej... gdybyż tylko dzieci były, jak

dawniej syte, dokarmione i dostatnio ubrane.

„Czemu nie masz fartuszka, wszak ci kupiłam?“ pyta kierowniczką dziewczynkę w perkalowej sukience. „Macocho nie chce szyć“, odpowiada dziecko. Wiele z nich musi iść dwa, trzy kilometry do wioski. Jak mały mróz to dobrze, ale jak duży? A dopiero od 20° wolno przerwać wykłady i zwolnić dzieci... a 15°—18° czy możliwe do zniesienia dla takich bąków jak te najmłodsze? Nauczycielstwo się składa na obuwie, na chusteczkach.

Chciałoby się tam jeszcze długo pożyć, i wrócić, zaczerpnąć wiary w przyszłość, skuteczność pracy i rozpodgodzić duszę, zatrutą jadem złych ludzi. Ale trzeba jechać. „Proszę wrócić“, wołają dzieci: „kiedy pani znów przyjedzie?“ Odpowiadam że chciałabym, że napiszę dla nich komedijkę. „Czy naprawdę, czy naprawdę?“ Tak, to napewno, ja zwykle dotrzymuję obietnic.

Odchodzi, duży budynek szkolny oddała mi się... jadę... pozostaje jasne wrażenie.

Hel. Romer.

Wypadek St. Miłaszewskiego

Znany poeta i dramaturg St. Miłaszewski uległ, jak podailiśmy wczoraj, wypadkowi samochodowemu. Auto dyrektora fabr. „Pocisk“, jadące z niedozwoloną szybkością obaliło przechodzącego przez jezdnię pisarza, który doznał ciężkiego złamania nogi i ogólnego wstrząsu nerwowego. W stanie ciężkim przewieziono go do szpitala. Dopiero za kilka dni będzie można się dowiedzieć, czy wypadek nie pociągnął za sobą wstrząsu mózgu.

NA MARGINESIE

Kolej na kolej

Nie trzeba być nawet komiwojażerem, ażeby mieć w zapasie wspomnień szereg obrazków, ilustrujących blaski i cienie podróży.

Cieni to jest napewno więcej niż plam na słońcu. Kilku dobranych towarzyszy potrafi tak zagęścić atmosferę, jak to się żadnemu chemikowi w retorcie nie udaje.

No i te dysputy, to nicowanie polityki i „czasów“ na trasie bitych kilkuset kilometrów! Wytrawny podróżnik nie tylko nie może dojść do głosu, ale poprostu nie chce.

Tyle o cieniach, blasków naogół nie widać, chyba tylko blask papierosa w przedziale dla... niepalących.

Wszystko zresztą zależy od załogi personalnej wagonu, za którą dyrekcja odpowiedzialności brać nie może oczywiście.

W Ameryce jednak, gdzie kolej jest takim samym bussinessem, jak każdy inny, tyle tylko, że na kółkach — dyrektorzy chcieliby podróżnych nieba przychylić i atmosferę wypełnić blaskami pogody. A że dosłownie przeprowadzić się to nie da — radzą sobie bardzo sprytnie. Oczywiście wszędzie konkurencja. Jak donosi „Goniec Warszawski“ (z dnia 20 b. m.):

„W Stanach Zjednoczonych jest szereg linii kolejowych należących do prywatnych właścicieli i prowadzących ze sobą ostrą konkurencyjną walkę. Wskutek tej walki linie poszczególne prześcigają się wzajemnie w zaopatrywaniu pociągów w udogodnienia przyciągające pasażerów.

Oddawna już w niektórych pociągach są wagony dancingowe, biblioteki i czytelnie, a nawet kina. Najnowszą sensacją jest wprowadzenie przez pewną linię kolejową wagonów, zaopatrzonych w instalacje lamp kwarcowych, aby w tych wagonach podróżni mogli plażować, korzystając z promieni równych promieniom wysokogórskiego słońca.“

To się nazywa jazda na całego. U nas narażenie kolejkę rozpylać bogactwa naturalne gleby do wewnątrz. Czyli mówiąc poprostu: kurz.

Nawet bez użycia kwarcówki po godzinie jazdy „samowarkiem“ błądy i wymizerowany pasażer wychodzi na światło dzienne podretuszowany na mulata.

I to nie tylko na prowincji i nie tylko na t. zw. wąskotorowych kolejkach.

W stolicy, w Warszawie np. jeszcze... gorzej. Od kilkunastu lat budują dworzec główny i jakoś dotąd wybudować nie mogą... Jak się robi porządek z kartalami i innymi trustami czy nie może wreszcie przyjść kolej na kolej? amik.

TEATR NA POHULANCE

Dziś o godz. 8-iej wiecz.

Mieszczanin szlachcicem

Złóż datek na pomnik Marszałka w Wilnie konto P. K. O. 146.111

Dyskusja na marginesie procesu jedenastu

Tło procesu jedenastu

Artykuł niniejszy otrzymaliśmy od Autora bezpośrednio po wyroku. Drukujemy go z powodów technicznych dopiero teraz. (Red.)

Fakty powszechnie znane, do których zdążyliśmy się przyzwyczaić, dopiero przy specjalnym oświetleniu nabierają nowego znaczenia. Specjalnym oświetleniem znanych faktów jest zakończony właśnie proces akademików wileńskich. Nie o meritum sprawy mi idzie. Jestem bezwzględny wrogiem tak zwanej popularnie kierenszczyzny, to znaczy ulegania nastrojom, niezdecydowania w działaniu i braku mocnego dążenia do wyraźnego obranego celu. Ból szewizm to śmiertelny wróg naszego państwa. Wszystko co nim trąca niszczy należy bez litości. Wahania są zbrodnią.

Chodzi mi o tło, które tworzy atmosferę, umożliwiającą dojrzewanie takich procesów. O układ stosunków, jaki obciąża w mierze znacznie większej nas starszych, niż tych, którzy siedli na ławie oskarżonych. O przyczynę nie o skutek.

Według starej recepty przyczyną szukam w dwu dziedzinach: materji i ducha przyczem zgodnie z naszym starym zwyczajem stawiam na pierwszym miejscu ducha, inaczej stronę ideową.

W układzie polskich stosunków politycznych brak zorganizowanego odłamu radykalnie myślących obywateli. My wszyscy, tak zwany obóz niepodległościowy, byliśmy i przeważnie pozostaliśmy radykałami. Działanie nasze wyszło z fabryk i wsi. Ożywiała nas wiara w sprawiedliwość społeczną. Ta wiara i to dążenie dały w rezultacie niepodległość Polski. W dzisiejszej Polsce znakomita większość czynników twórczych, pozytywnych, państwowo dodatnich stanowi dorobek właśnie radykalnego odłamu społeczeństwa.

Stoimy w pierwszym szeregu państwowo czynnych ludzi. Bezkompromisowość walki o sprawiedliwość społeczną musieliśmy stępić, ustępując przed doniosłymi koniecznościami państwa. Nasi następcy, dzisiejsza młodzież radykalna, pozbawiona oparcia o zorganizowany ruch, nie widząca naszych wyraźnych

celów ideowych, nie działająca w środowisku naturalnym bez normalnego kierownictwa ludzi doświadczonych — zejść może na manowce.

To nasz grzech pierwszy, który właśnie w tym momencie, jaki przeżywamy, musi się skończyć. Obóz radykalny polski musi się zmontować. Dobro i potęgę państwa na sprawiedliwości opartą wypiszemy znów wyraźnie na sztandarach bojowych. Radykalna młodzież pójdzie z nami.

Grzechy dalsze dotyczą materji. Znaczącej ilości naszej inteligentnej młodzieży nie mamy gdzie zatrudnić. Człowiek musi jeść. Skoro w ciągu kilkunastu lat, przeważnie na głodno i chłodno, kończył różne szkoły, żeby zapewnić sobie kawałek chleba, a później tego chleba nie dostaje — musi stać się rewolucyjnym malkontentem. Szkoła jest funkcją państwa, a nie ideałem. Społeczeństwo zaś jest organizacją, powstała dla skutecznego zespolenia sił w walce o byt. Społeczeństwo ma prawo i obowiązek normować przez szkołę ilość potrzebnych mu specjalistów z różnym stopniem wykształcenia. O tem zapominamy, a skutek jest taki, że produkujemy znacznie więcej specjalistów, niż zatrudnić ich możemy i naruszamy podstawowe prawa równowagi społecznej.

Chłop białoruski, posyłając syna do

gimnazjum mawiał: „paszou u pany“. Niezmiernie to charakterystyczne powiedzenie. Znaczy ono, że w społeczeństwie naszym, kulturalnie bardzo różniczkowanym, szkoła jest nie tylko środkiem do zdobycia fachu. Dla wielu jest ona również sposobem do radykalnej zmiany otoczenia i sposobu życia. Chłop duński kończy filozofję i wraca na rolę. U nas taki powrót jest prawie nie do pomyslenia.

Nie chcę być źle zrozumianym. Dzieci chłopie potrzebne są na uniwersytetach tak samo, jak i dzieci inne. Chodzi o przykład, o mocny przykład. Chodzi o dowód, że normowanie przyrostu specjalistów, społeczeństwu potrzebnych, jest takim samym obowiązkiem państwa, jak normowanie wszelkich funkcji zorganizowanego społeczeństwa, a na tym odcinku sytuacja u nas jest znacznie trudniejsza niż gdzieindziej.

Wreszcie młodzieży, która po skończeniu szkoły wchodzi w życie, miejsce zrobić trzeba. Trzeba jej się usunąć pamiętając o tem, że nie tylko my egzystować musimy. Prostu trzeba podzielić się chlebem. W naszych warunkach, kiedy chciwość i żarłoczność są zjawiskiem powszechnym, jest to postulat pierwszorzędnej doniosłości.

T. Topór-Wąsowski.

TAJEMNICA PIĘKNYCH RĄK
polega na starannem ich utrzymaniu. Przed wyjściem na powietrze i na noc należy natrzeć ręce udelikatniającym i wybielającym Kremem Prałatów, przenikającym w tkanki skóry.

KREM PRAŁATÓW
„PERFECTION“

Rocznica powstania styczniowego w Warszawie

WARSZAWA, (Pat). Dziś, w wigilję 75-ej rocznicy powstania styczniowego odbył się pochód pod krzyż Traugutta.

O godz. 13.30 na placu Józefa Piłsudskiego przybyli weterani 1863 r., delegacje związków b. wojskowych, należących do Federacji P. Z. O. O. z pocztami sztandarowymi, ustawiając się frontem do pomnika ks. Józefa Poniatowskiego. Przy gmachu sztabu głównego ustawiły się kompanie chorągwane Zw. Rezerwistów i Zw. Strzeleckiego.

Przed wyruszeniem pochodu weterani złożyli wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. W chwili składania wieńca orkiestry odegrały hymn narodowy, kompanie chorągwane sprzentowały broń, sztandary pochylili się.

Następnie z pl. Józefa Piłsudskiego, uczestnicy uroczystości udali się pochodem ulicami miasta pod krzyż Traugutta, gdzie wygłosili przemówienia poświęcone uczestnikom powstania płk. Jur. Gorzechowski oraz weteran 1863 r. Marmert Wandalli.

Na zakończenie uroczystości delegacja pochodu złożyła u stóp krzyża wieniec o barwach narodowych.

O godz. 20.30 w Domu Żołnierza na Pradze odbyła się akademja.

—[::]—

KTO WYGRAŁ?

Ważniejsze wygrane:

1 milion zł. — 44794.
50.000 zł. — 49428 194122.
30.000 zł. — 182808.
20.000 zł. — 40837.
10.000 zł. 12856 89464 102843 189917.
5.000 zł. 194290.
2.000 zł. — 87417 117697 120422 1254773 137094 165203 169522.
1.000 zł. — 3063 4073 7218 9808 11961 26905 58691 28750 34569 38808 40772 40074 41326 43189 43184 49741 51272 57199 58291 62943 65987 70009 73930 78918 79506 85199 87099 88745 93214 95371 97827 98888 98020 101373 103544 104095 111271 119590 122983 123770 125879 126467 134048 137513 138274 140051 143026 151641 154481 165711 166540 171055 171159 174617 180931 184571 185753 189930 190904.

Ibsen na U. S. B.

Bywają uroczystości, pod których wrażeniem widz trwa dłużej czas, a nieraz wycisną one piętno i pozostawiają ślad trwały na duszy czło wieka i na jego charakterze. Rzadkie to są wypadki, lecz jeśli się zdarzą — nie mogą przeminąć bez echa. Taki dzień mieliśmy 19 b. m., gdyśmy przekroczyli prógi sali Śniadeckich USB. by wziąć udział w inauguracji prac sekcji kulturalnej Koła Prawników st. USB. rozpoczętej wieczorem poświęconym życiu i twórczości wielkiego skandynawczyka — Henryka IBSENA.

Nie wypadek i nie los wniósł na afisze to imię, lecz wieczna tęsknota człowieka do tego co wielkie i piękne, niepoohamowana chęć poznania i dążenia do ideału. Bo ktoś od Ibsena głębiej rozważył stosunek ideału do życia, kto w walce o ideał mიაոiał się od Branda do Peer Gynt'a, kto się na ówierówiekową skazał łanicę, by nie pozwolić opaść swym skrzydłom:

IBSEN to chłodny, przenikliwy rozum, pod którego konstrukcjami łyżuć i serce bólem stargane. Życie pragnął on przystąpić bez najmniejszej obłudy, sam dotknąć wszystkiego, sam wszy stko przeżyć i stworzyć; — nie laury osiągnąć i zdobyć, lecz pełnić swą misję na ziemi. Nowy zbudować świat, przyszłość na nowe pełnąć to ry, zniszczyć co przeżyte i zgniłe — oto misja artysty.

W tym twardym pochodzie geniusza podeptał on „dusze w formacie kieszonkowym“, a ponad szarą, przeciętną masę większości wyniósł siłę indywidualną, przez Boga, lub naturę natchnione go. Indywidualista, duchem ludzkości cele ściga jący, otrząsa się z więzów tradycjonalizmu i zrywa ze zdaniem większości.

„Björnson mówi — pisze w liście do Jerzego Brandesa — że większość ma zawsze słusność. Jako polityk — praktyk musi tak mówić. Ja przecie cinnie z konieczności twierdzę: mniejszość ma zawsze słusność. Rozumie się, nie myślę o mniejszości zacofońców, którzy wypłynęli spośród wielkiego centrum, które u nas nazywa się liberałami, ale myślę o mniejszości, która pierwiej tam dochodzi, gdzie większość jeszcze nie doszła.“

Siła twórcza to niezmierzony dar szczęścia, lecz i odpowiedzialność wielka. O życiu i twórczości tak pisze poeta:

„Życie — to zwalczać ciemne moce
Co twą siłą kruszą.

Tworzyć znaczy: sąd odbywać
Nad swą własną duszą“.

Rozwój cech indywidualnych, potęgowanie kultury duchowej i zamilowania do piękna powsta wili sobie za cel członkowie sekcji kulturalnej Koła Prawników i dlatego musieli pierwszy wieczór swych prac poświęcić symbolowi tych cnót — IBSENOWI. Postanowili oni dać społeczeństwu ibsenowski „życie szlacheckie“, nie mając naturalnie na myśli „szlachectwa z urodzenia, ani też majątkowego ani szlachectwa nauki, ani na wet zdolności i talentu — lecz myśląc o szlachectwie charakteru, woli i umysłu“.

Przewodnikiem w ich pracy jest wielki esteta i bojownik o duchową kulturę młodego społeczeństwa dziekan prof. Jerzy Panejko, który w gorących, pełnych połoju słowach wygłosił wstępne przemówienie, z entuzjazmem i serdecznością przyjęte przez zgromadzonych. O życiu Ibsena mówił p. Z. Ostrowski, o dziełach i myślach Jego wygłosił prelekcję p. Stanisław Janczewski, ujmując salę inteligentniem podejściem do tematu, opracowanego w słowach technicznych zapalem. Podniosły charakter uroczystości znakomicie podtrzymywała symfoniczna orkiestra PPW., która pod batutą utalentowanego dyryg. p. Romana Hermana wykonała Griega: Peer Gynt — Suita cz. 1 — „Poranek“ — „Taniec Anitry“ — „W grocie Króla Gór“, — „Marsz hołdowniczy“ z op. Sigurd Jorsalfar, oraz Haydn'a — Symfonię nr. 11.

Rzadko się zdarza widzieć na koncertach tak przejęte i wzruszone twarze słuchaczy jak tu, w czasie wykonywania utworu Griega — „W grocie Króla Gór“. Od tajemniczych tonów począł kowych taktów do tempa furioso przy końcu przeżyliśmy ogromną skalę pasjonujących emocyj. Napięte nerwy słuchaczy łączyły się z artystycznym wysiłkiem dyrygenta i orkiestry, wprowadzając zgromadzonych w stan muzycznej ekstazy.

Przemówienie p. K. Kempnińskiego i recytacje p. W. Dawidowicza i p. H. Kempistego dopełniły programu uroczystości.

Opieszali uczestnik obchodu nie znalazł się dzącego miejsca w sali Śniadeckich.

Młodzieży tysiączne grono, profesor — je 'en.
Czesław Dabkus.

PIĘKNA PANI
OBÁWIA SIĘ
KATARU I KASZLU
i chroni się przed
przeziębieniem
zażywając często
pastylki „Anacot“
Rurka (30 pastylek)
zł. 1.50. Do nabycia
w aptekach i skl. apt.

ANACOT
Dr. A. WANDER S.A. KRAKÓW

Wzdłuż i wszerz Polski

— LIKWIDACJA DWÓCH MIASTECEK W BIAŁOSTOCKIEM. Starostwo powiatowe w Białymstoku wypracowało plan zniesienia miasteczek Starosielce i Suraż jako samodzielnych jednostek administracyjnych.

Według tego planu Starosielce byłyby włączone do Białegostoku, Suraż zaś do gminy wiejskiej. Powodem tej decyzji jest fakt, iż pomimo wyczerpania wszystkich źródeł dochodu, miasta te nie mogą podolać swym obowiązkom, a ich budżety administracyjne przekraczają 50 proc. budżetu ogólnego.

— FABRYKA ARYJCZYKÓW W MAGISTRACIE KATOWICKIM. W magistracie katowickim wykryto aferę oszukańczą, która zaprowadzi na ławę oskarżonych pięć osób.

Aferę rozpoczyna samobójstwo niejakiego Adolfa Rosenbluma, z pochodzenia Żyda, zamieszkałego w Berlinie. Rosenblum ochrzcił się w 1902 r. i zależało mu teraz bardzo na tem, żeby ukryć swoje pochodzenie. Za pośrednictwem kupca Kusza z Katowic starał się on więc o dowód swej aryjskiej rasy. Ten wszedł z porozumieniem z urzędnikami magistratu Kwaśnym i Gawendą, których namówił do wystawienia metryki ślubu, w której wyznanie moźdżeszowe zmieniono neby było na ewangelickie, a żydowskie imiona rodziców Rosenbluma — na chrześcijańskie. Sporządzono więc najprzód prawdziwą metrykę, w której żona Kusza i Słomkówna wymazały „niewygodne“ pozycje i wpisały tak, jak sobie życzył Rosenblum. „Poprawki“ były jednak zbyt niezręcznie zrobione: trzeba było spróbować innego sposobu. Kwaśny i Gawenda sporządzili więc dokument, niezgodny z księgami stanu cywilnego i za 500 marek oddali go Kuszowi. Sprawa wydała się jednak i Rosenblum popełnił samobójstwo.

Z oskarżonych jedynie Gawenda przynajmniej do winy. Wkrótce znajdą się wszyscy przed Sądem Okręgowym w Katowicach.

— RÓDZKARZ BĘDZIE SZUKAŁ SKARBÓW W KIELCACH. Kielce żyją w gorączce. Z ust od ust przechodzą sensacyjnie brzmiące wiadomości o olbrzymich skarbach, ukrytych w ziemi, o bogatych złożach rudy ołowianej. Cóż ta kiego padło na to spokojne miasteczko? Oto podstawę do tych wieści dało odkrycie rudy ołowianej przy kopaniu fundamentów pod dom mieszkalny.

Zdawałoby się, że ten fakt nie jest dostatecznym powodem do wywołania gorączkowego zderzenia wśród kieleczan. A jednak grupa ziemian zwróciła się do... ródzkarza, szwajcarskiego księdza Mermeta, znanego podobno z dokonania całego szeregu sensacyjnych odkryć. Przeprawdził on poszukiwania w Kielcach i okolicy, a jeśli mu się tu powiedzie, odwiedzi i inne dziełnice Polski.

Przyjazd jego oczekiwany jest w najbliższych dniach

— NOWY KARTEL FABRYK INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH. Utworzony został w Warszawie nowy kartel pod nazwą „Związek Przemysłu Muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej“.

Organizatorzy nowego kartelu podnoszą, iż przemysł muzyczny nie wytwarza artykułów pierwszej potrzeby i obliczony jest na stosunkowo nieliczną grupkę konsumentów. W walce konkurencyjnej z przemysłem niemieckim i czeskim. Zadaniem kartelu ma być usunięcie wspólnej zawodnictwa poszczególnych fabryk krajowych oraz obrona przed importem instrumentów muzycznych z zagranicy.

— ZA URATOWANIE STATKU SOWIECKIEGO UCZEN Z MYŚLOWIC ZAPROSZONY DO ROSJI. Donosiliśmy niedawno o niebywałym sukcesie młodego radioamatora z Myśłowic Erwina Szabera, który na swym krótkofalowym aparacie odebrał sygnały alarmowe statku sowieckiego, tonącego koło Sachalinu. Szaber zawiadomił o tem natychmiast „Polskie Radio“, dano znać o tem Moskwie i statek został uratowany.

W tych dniach Szaber otrzymał list od władz sowieckich z propozycją odbycia bezpłatnej podróży do Moskwy, gdzie Szaber będzie gościem tamtejszych czynników oficjalnych. Szaber, oczywiście, zaproszenie przyjął.

— PO 20 LATACH NIEWOLI. Mieszkaniec Kartuz na Kaszubach, nazwiskiem Teofil Kwidziński, przed 20 laty wzięty został do niewoli rosyjskiej i cały czas przebywał w Tomsku na Syberji. Obecnie, po usilnych staraniach u władz ZSRR, udało mu się uzyskać pozwolenie na powrót do stron rodzinnych. Powrót jeńca po tylu latach niewoli, wywołał zrozumiałą sensację w Kartuzach i okolicy.

NOŻYCAMI PRZEZ PRASĘ

WSPÓLNOTA „INTERESU
NARODÓW“.

Enuncjację ukraińskiego posła Celewycza, który oświadczył, że „silna i do-
brze zaopatrzona armja polska leży tak-
że w interesie narodu ukraińskiego“ oc-
nia „Polska Zbrojna“ z dwójakiego punk-
tu widzenia:

Ogólnopolskiego — gdyż jest przyzna-
niem i zaakceptowaniem siły państwa nasze-
go. Wewnętrznego — gdyż stanowi bezsprze-
cznie ważną przesłankę do scementowania
naszej siły zbrojnej.

Jako pismo, poświęcone sprawom ob-
rony Państwa, „Polska Zbrojna“ szcze-
gólnie podkreśla znaczenie oświadczenia
posła Celewycza dla wojska.

Wiemy, że prócz fizycznych walorów no-
woczesne wojsko kładzie główny nacisk na
psychiczne i moralne, na zrozumienie tego
„interesu narodu“, o którym mówił pos. Ce-
lewycz. Wiemy też, że zarówno polski, jak
i ukraiński młodzieńiec w drodze swej do
koszar wnosi pełne walory fizyczne; wojna
światowa, jak i walki po niej, dostarczyły
wiele dowodów pełnowartości i przydatności
elementu, zasilającego nasze kadry wojsko-
we zarówno z wsi i miast polskich, jak i śró-
dowiska ukraińskiego. Ale gdy do tych wa-
lorów fizycznych przybyć mają również i u
żołnierza, należącego do t. zw. mniejszości
narodowej, uświadomienie i zrozumienie
wspólnoty „interesu narodu“ — wówczas po-
wstają warunki, umożliwiające tem bardziej
zwarte scementowanie tych czynników ideo-
wych, które tak dominujący wpływ wywie-
rają na siłę obronną państwa.

A to przecież stanowi cel główny i naczelną
misję naszej siły zbrojnej.

W ZAPRZYJAŃSIONEJ ŁOTWIE.

Wychodzący w Rydze polski tygodnik
„Nasze Życie“ zamieszcza „Kolumnę Młó
dych“, poświęconą wyłącznie Związkom
Polskiej Młodzieży Katolickiej (ZPMK).
Znajdujemy tu m. in. wiadomości o wy-
borach (tajnych!) do zarządów filij Z. P.
M. K., a tuż obok taką oto notatkę:

ZMIANA.

Wiceminister spraw wewnętrznych A. Ber-
ziński odwołał N. Stefanowicza ze stanowiska
prezesa ZPMK w Łudzy, mianując na jego
miejsce G. Szaciło; odwołany również został
z zarządu L. Mozelewski, a na jego miejsce
wyznaczony M. Andrieki.

Walne Zebranie wybrało (tajnie! kart-
kami!), a wiceminister odwołał i miano-
wał kogo innego. To jest drobiażdżek z
życia Polaków w zaprzyjaźnionej Łotwie.

PRZEDRUKUJĄ?

„Hajnt“ zamieścił wywiad swego
współpracownika z prof. Stanisławem
Strońskim. Dzięki lwowskiej „Chwili“
możemy się zapoznać z jego bardzo cie-
kawą treścią. Zwłaszcza, o ile chodzi o
zagadnienie żydowskie.

Muszę panu powiedzieć prawdę — mówił
prof. Stroński — cały t. zw. problem żydow-
ski nie jest u nas tak prosty jak to sobie
wyobrażają zarówno Żydzi jak szczególnie
Polacy. Oto hitleryzm w Niemczech podjął
walkę przeciw Żydom i ileż to ma do zwalczania
na każdym kroku cierpień i trudności,
choć Żydzi reprezentują zaledwie 1 procent
ludności, a nie 10 procent jak u nas w Polsce.
Okazuje się, że nawet z tak małym odset-
kiem Żydów nie można sobie dać rady jed-
nym ruchem ręki, jak to sobie hitlerowcy
początkowo wyobrażali.

Całkowicie absurdem jest przypuszczać,
że u nas w Polsce można załatwić się z t.
zw. zagadnieniem żydowskim na sposób hit-
lerowski. Inny jest u nas odsetek Żydów,
odmienne formy problemu i t. d. To zagadnie-
nie nie jest w Polsce bardzo trudne. Ale, jest to
specyficzne zagadnienie narodu polskiego i
nie mogą być brane pod uwagę żadne zapo-
życzone i obce rozwiązania. Uważam, że na-
wet najskrajniejszy antysemita, o ile myśli
logicznie i w sposób odpowiedzialny, a nie
chce posługiwać się tylko demagogią, musi
przyznać, że tak zwane uregulowanie kwe-
stji żydowskiej u nas, to sprawa wymagająca
wyteńżonych wieloletnich starań a może na-
wet wysiłku pokoleń.

Wywiad ukazał się w „Hajncie“. Zda-
je się jednak, że byłby potrzebniejszy w
„Warsz. Dzień. Narod.“. A może go
„Warsz. Dzień. Narod.“ przedrukuje?
erg.

Energiczna nota Etjopów do Ligi Narodów

GENEWA, (Pat). Do sekretariatu Ligi Nar-
dów wpłynęła dłuższa nota rządu abisyńskiego,
w której sformułowano szereg zarzutów co do
sposobów prowadzenia wojny przez Włochów.
Nota domaga się energiczniejszej, aniżeli dotychczas
akcji zbiorowej, celem położenia kresu te-
go rodzaju faktom, jak bombardowanie ambu-
lansów, używanie gazów trujących i t. d. Następ-
nie nota protestuje przeciwko wszelkim próbom
załatwienia sporu włosko-abisyńskiego w spo-
sób, któryby w czemkolwiek uchylał zasadzie
nienaruszalności terytorjum abisyńskiego i utrzy-
mania stanu, jaki istniał przed rozpoczęciem
kroków wojennych.

Zmniejszają się długi rolnictwa Wileńszczyzny

Z prac nad podniesieniem wypłacalności i siły nabywczej wsi

SCALENIA.

Akcja scalania gruntów na Wileńsz-
czyźnie postępuje **żółtym krokiem**. Set-
ki wsi czekają nadaremnie po kilka lat
na likwidację swoich uciążliwych „sznu-
rów“. Jak podaje sprawozdanie wojewo-
dy wileńskiego, złożone na dorocznym
posiedzeniu Rady Wojewódzkiej, do
dn. 1 kwietnia 1935 r. na terenie naszego
województwa scalono ogółem 398,351 ha
w 1,690 obiektach, należących do 42,793
gospodarstw. Jest to wynik kilkuletnich
prac scaleniowych, od początku plano-
wej akcji przebudowy ustroju rolnego
naszych ziem. Stanowi to zaledwie 26,5
proc. obszaru gruntów, które wymagały
scalenia (1,500 tysięcy ha).

W ubiegłym roku budżetowym prace
scaleniowe obejmowały 391 obiektów o
obszarze 115,337 ha, należących do
14,374 gospodarstw. Największa ilość ha
przypadała na powiat postawski (20,685)
oraz na pow. brasławski, święciański i
wilejski (po 15 tys. ha). Wykonano jed-
nak scal. 45,213 ha, w tem 8 tys. ha w
pow. dziśnieńskim, 6 tys. ha w świę-
ciańskim i t. d. W porównaniu z rokiem
1933-34 ilość scalanych hektarów na te-
renie województwa wzrosła o 28 proc.

Plan prac scaleniowych na rok budże-
towy 1935-36 wykazuje **dalszą zwyżkę**.
Obejmuje bowiem 469 obiektów o obsza-
rze 130,405 ha, należących do 16,529 go-
spodarstw. Z tego zamierza się scalić
49,678 ha.

W dyskusji na Radzie Wojewódzkiej
nad tą częścią sprawozdania ogólnego
zabierało głos kilku przedstawicieli po-
wiatów. Narzekano na **wysokie koszty
scaleniowe**, które są zbyt uciążliwe dla
ubogiej wsi wileńskiej. Na to przedsta-
wicieli urzędu wojewódzkiego wyjaśnili,
że na terenie Wileńszczyzny stosuje się
stawkę najniższą, wynoszącą od ha 14
zł. Scalenia bezpłatne natomiast odle-
dzą się na gruntach 313 wsi, w stosunku do
których zaciągnięto zobowiązanie w o-
kresie dobrej konjunktury gospodarczej.
Zobowiązanie to obecnie wypełnia się
stopniowo, przeznaczając co roku na ten
cel 20 proc. budżetu, który wynosi śre-
dnio 1 milion złotych.

Streszczając to wszystko trzeba zazna-
czyć, że scalenie gruntów **zaczyna od pa-
ru lat przybierać** na swem żółtym tem-
pie zarówno pod względem wkładu pra-
cy i środków finansowych, jak i pod
względem efektu ekonomicznego.

MELJORACJE.

W związku z natężeniem akcji scale-
niowej rozszerzył się zasięg akcji meljo-
racyjnej w roku 1934-35. Prace uzupeł-
niające skupiały się głównie w dorze-
czach rzek Drujki, Dryświacy, Uszy,
Miasotki, Ćwicienia i Berezwy —
wraz z głównymi dopływami o łącznej
długości 80 klm. Rzeki te zabagniają oko-
ło 8 tysięcy ha, należących w przeważnej
części do małorolnych.

Niezależnie od tych prac prowadzono
wspólnie z władzami łotewskimi robo-
ty meljoracyjne na granicy polsko-łotew-
skiej, gdzie trzeba uregulować 100 klm.
ścieków. W ubiegłym roku budżetowym
władze polskie wykonały 29 klm. rowów
i rzek o objętości wykopu 82,6 tysięcy
mtr.³.

Akcja meljoracyjna na terenach sca-
lonych była prowadzona w 70-ciu objek-
tach na obszarze 4,400 ha.

AKCJA ODDŁUŻENIOWA.

W związku z rozporządzeniem Prezy-
denta Rzeczypospolitej z dnia 24 paź-
dziernika 1934 r. o obniżeniu zadłużenia
gospodarstw rolnych z tytułu należności
Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej
przerachowano zadłużenia **42,267 rolni-
ków na sumę 27,678,000 zł., z czego umo-
rzono 10,802,000 zł.**

Największa suma umorzona została
w dziale **kredytu ulgowego** przy scalaniu
i meljoracji. Wynosi ona na ogólną sumę
zadłużenia 12,132 tys. zł. — 6,063 tys. zł.

Przerachowanie opłat za scalenie
gruntów objęło 275 obiektów, zawierają-
cych 6,800 gospodarstw, obciążonych
kwotą 970,230 zł. Suma ta została obni-
żona o 115 tys. złotych, pozostałe zaś
815 tys. złotych rozterminowano bezpro-
centowo na 5 rat rocznych, płatnych 1
października każdego roku. W nale-
żnościach za scalenie administrowanych
przez Państw. Bank Rolny obiektów roz-
porządzenie Prezydenta R. P. obję-
ło 11,996 dłużników, zalegających z opła-
tą 1,541 tys. zł. Umorzono tu 256 tys. zł.,
pozostała suma rozterminowana na 5
lat.

Opłaty za meljorację w sumie 214
tysięcy zł., należne od 1451 dłużników,
obniżono o 201 tysiąc.

ZNIŻYĆ OPŁATY RADJOWE.

W dyskusji na Radzie Wojewódzkiej
na temat ulg i oddłużenia wsi wileńskiej
p. wojewoda Bociański zaznaczył, że ak-
cja oddłużeniowa spowodowała już **spa-
dek ogólnej sumy oddłużenia wsi wileń-
skiej z 27 milionów zł. do 11 milionów
złotych.**

Kilku radnych poruszyło sprawę
zniżki opłat radiowych. Wprowadzona
już przez Polskie Radio ulga dla małorol-
nych w postaci jednozłotowego abona-
mentu miesięcznego nie rozwiązuje spra-
wy na terenie naszych powiatów. Ulga
ta powinna być rozszerzona na szerokie
rzesze obywateli, zamieszkujących mia-
steczka, zresztą nietylko miasteczka. Pi-
saliśmy już niejednokrotnie o potrzebie
zniżki abonamentu wogóle. Wykazaliśmy
wtedy, że obecne **wygórowane opła-
ty radiowe hamują rozwój radjofonii na
naszych ziemiach.**

Przedstawiciele powiatów, podczas
dyskusji, wykazali, że jednozłotowy abo-
nament dla robotników rolnych i gospodarzy,
nie placących podatku progresyw-
nego, w praktyce w bardzo wielu wypad-
kach bywa wykorzystywany przez wła-
ścicieli dużych majątków. **Przepisy są ob-
chodzone** w bardzo zręczny sposób. Np.
właściciel kilkuset hektarowego majątku
rejestruje aparat radiowy na imię swej
kucharki, która zalicza się do kategorii
mogących korzystać z ulgowego abona-
mentu i zaoszczędza sobie 2 złote miesię-
cznie.

W odpowiedzi na to przedstawiciel
Dyrekcji Poczty, p. inż. Gebel, oświadczył,
że w wypadkach wyraźnego nadużycia
będzie się stosowało kary. Wyjaśnił tak
że, że wysokość opłaty miesięcznej abo-
namentu zależy od ogólnej liczby radio
abonentów w Polsce. Polskie Radio ma
zastrzeżone w umowie z władzami, że
dopiero wtedy zniży trzyzłotowe opłaty,
kiedy odpowiednio wzrośnie liczba abo-
nentów. Należy jednak spodziewać się,
że ministerstwo P. i Tel., **posiadając obec-
nie większość akcji spółki Polskiego Ra-
dja, wpłynie na przyspieszenie obniżki
opłat.**

Na marginesie akcji oddłużeniowej
wsi prezydent miasta p. Maleszewski pro-
sił o zanotowanie w sprawozdaniu Rady
Wojewódzkiej tego, że Wilno na rok
przed zniesieniem opłat targowych w
miastach całej Polski, zniosło u siebie
te opłaty. Wilno było więc w tej akcji
pierwszym miastem, działającym nie pod
przymusem rozporządzenia, lecz z wła-
snej inicjatywy. Zniesienie opłat tar-
gowych w Wilnie dało rolnikom powiatu
wileńsko-trockiego rocznie 150 tys. zło-
tych oszczędności. (w.)

— SPROSTOWANIE: Do artykułu „Rolnictwo
Wileńszczyzny stawia na len i hodowlę“, zamie-
szczonego we wczorajszym numerze „Kurjera“,
wkraść się między innymi następujący błąd,
który prostujemy. Zamiast „...obok nieurodzaju
z 1923 r.“ powinno być „obok nieurodzaju z
1933 r.“.

Manifestacja protesta- cyjna w powiecie oszmiańskim

W wielu miejscowościach województwa wile-
ńskiego odbyły się w dniu 19 b. m. wiece i
manifestacje protestacyjne przeciwko uciskowi
Polaków zamieszkałych w Litwie.

W **Borunach** odbył się wiec mieszkańców gm.
kucewickiej, pow. oszmiańskiego. Uczestnicy
wiecu uchwalili rezolucję protestacyjną, potę-
piającą postępowanie rządu litewskiego i po-
stawili żłóżyć ją na ręce starosty oszmiań-
skiego.

Organizacje społeczne i mieszkańcy gminy
grauzyskiej, pow. oszmiańskiego, przy udziale
przeszło 200 osób, na wiecu protestacyjnym prze-
ciwko prześladowaniom Polaków uchwalili re-
zolucję, wyrażającą kategorię protestu prze-
ciwko gwałtom litewskim i głębokiej wspólczu-
cie w niedoli uciśnionych rodaków w Litwie.

W **Polanach** odbył się wiec przy udziale
przeszło 300 osób mieszkańców gminy polań-
skiej, pow. oszmiańskiego i miejscowych orga-
nizacji społecznych, który wyniósł rezolucję po-
tępiającą prześladowanie Polaków w Litwie i
protestującą przeciwko akcji rządu litewskiego.
Po uchwaleniu rezolucji manifestanci udali się
przed pomnik ku czci poległych żołnierzy, gdzie
odśpiewano „Hymn“ i „Pierwszą Brygadę“.

W **Solach** zgromadziła się ludność z okolicz-
nych wsi w liczbie około 1000 osób na wiec
przeciwko prześladowaniom ludności polskiej
w Litwie. Po przemówieniach p. Wójtowicza
i p. Jantosa zebrani uchwalili rezolucję prote-
stacyjną, potępiającą gwałty rządu litewskiego
i przyłączającą się do akcji założenia „Fundu-
szu Pomocy dla ludności polskiej w Litwie“.

—[:]—

Oświadczenie

W związku z notatką o wypadkach sprze-
dania przez niektóre firmy w Wilnie węgla po
niższej cen cennika urzędowego, otrzymaliśmy na
stępujący list:

W związku z notatką, umieszczoną w pi-
śmie WPanów z dnia 10 stycznia 1936 r., niżej
podpisane firmy niniejszem oświadczają, iż treść
takowej nie zgadza się z rzeczywistością, gdyż
takowe firmy sprzedają węgiel po cenach ustal-
onych przez Starostwo, a więc wyższych od zapo-
danej w piśmie WPanów. Wiadomość zaś o
udzielaniu rabatów poufnych przez kopalnie po-
lega na nieporozumieniu, gdyż jak dotychczas
dodatkowe rabaty nie zostały hurtownikom przez
przemysł węglowy przyznane.

„PACIFIC“, M. DEUL, LEON FIDLER,
„CENTROOPAL“.

Orkiestra Filharmonji berlińskiej pod batutą Furtwaenglera w Polskim Radjo

Orkiestra Filharmonji Berlińskiej posiada sta-
wą wszechświatową, ponieważ jest ona rzeczywi-
ście jedną z najlepszych jakie istnieją. Wychowa-
na przez Buelowa, R. Straussa, Nikischa, następ-
nie Furtwaenglera doszła do niezwykłej perfekcji
dźwiękowej, technicznej i interpretacyjnej. Kon-
cert tej orkiestry, który nada Polskie Radio dnia
23 stycznia o g. 20.05 będzie bezsprzecznie nie-
zwykle wydarzeniem kulturalnym i artystycz-
nym, tembardziej, że koncert ten poprowadzi
Wilhelm Furtwangler, którego nazwisko wystar-
cza publiczności na całym świecie, aby wypełnić
wielkie sale koncertowe po brzegi wielotysięcz-
nymi tłumami.

Audycja radiowa z udziałem znakomitego dy-
rygenta będzie chyba jedną z największych sen-
sacyj polskiej radjofonii w dziedzinie muzycz-
nej, tak jak sensacja jest zawsze we wszystkich
radjofonjach świata. W programie Beethovena —
VII Symfonia, Brahmsa — III Symfonia i Haen-
dla — Concerto grosse.

Śmiertelne strzały na zabawach

W dn. 19 b. m. we wsi Juńki, gm. postaw-
skiej podczas zabawy wynikła bójka, w czasie
której jeden z uczestników z nielegalnie posla-
danego rewolweru „Nagan“ strzelił kilkakrotnie
raniąc ciężko Aleksandra Kaszawara i Daniela
Korucza. Stan obu jest beznadziejny.

W dn. 19 b. m. około godz. 24 w zaśc. Teo-
doryno gm. podbrodzkiej, pow. święciańskiego
w czasie bójki na zabawie w domu Jana Jusisa
został zraniony 3-ma strzałami z pistoletu i po-
rzucony nożami Franciszek Filipowicz, który po
przewiezieniu go do wsi Dowmiły — zmarł. Po-
nadto Andrzej Szerejko doznał ciężkiego uszko-
dzenia ciała. Obaj wymienieni są mieszkańcami
wsi Dowmiły. Jak ustalono, bójkę wywołali Fi-
lipowicz i Szerejko, którzy siekierami powybi-
jali okna w mieszkaniu Jana Jusisa. Sprawcami
zadania ciężkiego uszkodzenia ciała są: Kazi-
mierz Ciukso i Wiktor Ciukso, m-cy zaśc.
Lipniaki, gm. podbrodzkiej oraz Kazimierz i
Antoni Lisiewiczowie, m-cy zaśc. Trok, gm. świę-
ciańskiej. Na miejscu bójki znaleziono 2 sie-
kiery i 3 łuski pistoletowe. Zwłoki Filipowicza
zabezpieczono. Dochodzenie trwa.

Eksport w grudniu 1935 r. z woj. wileńskiego, białostockiego, nowogródzkiego i poleskiego

(Cyfry w nawiasach dotyczą listopada 1935 r.).

Okolo 80 tonn **jęczmienia i owsa** oraz ok 50 tonn **gryki** (100 tonn) wywieziono do Gdańska dla dalszego reeksportu. Do Czechosłowacji skierowano przeszło 100 tonn **lubinu niebieskiego** i ok. 70 tonn **peluszek**.

W eksporcie **mąki żytniej** — wzrost, wywieziono w grudniu 100 tys. tonn mąki żytniej do Gdańska dla dalszego reeksportu (15 tys. tonn).

W wywozie grzybów suszonych — zmniejszenie obrotów, bowiem większe partje grzybów zostały już uprzednio wywiezione. Do U. S. A. skierowano zaledwie ca 2 tys. kg. grzybów (3.500 kg.). Większe ilości **konserw grzybowych** znalazły zbyt w szeregu krajów europejskich i w Palestynie. Eksport ten wyniósł przeszło 15 tys. kg.

Przeszło 20 tys. kg. **ogórków konserwowanych** (20 tys. kg.) skierowano do Anglii.

Poważny wzrost wykazał eksport **zioł leczniczych**. W grudniu wywieziono ca 12 tys. kg. (3.500 kg.) różnych ziół do Belgii, Niemiec, Rumunii, Francji, Anglii i Czechosłowacji.

Ca 70 **koni** (30) wywieziono do Anglii.

Przeszło 5 tys. sztuk **gęsi żywych** wysłano do Niemiec.

Do Anglii skierowano ca 22 tys. kg. **sierści bydłowej** (ca 22 tys. kg.).

Wywieziono 8 tys. szt. **surowych skór cielęcych** (8 tys. sztuk) via Ryga do Holandji.

W grudniu zbyt **rekawiczek** obejmował nadal przesyłki końcowe, których zamówień w tym czasie nie było.

BIAŁOSTOCKI PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY.

Ogólny eksport wyrobów włókienniczych wyniósł w grudniu przeszło 115 tys. kg. (ok. 72 tys. kg.) na sumę przeszło 289 tys. zł. (przeszło 232 tys. zł.), z czego na poszczególne gatunki wypada: **tkanin wełnianych** wywieziono ok. 78 tys. kg. (ca 35 tys. kg.) na sumę przeszło 280 tys. zł. (119 tys. zł.); **koców** — przeszło 21 tys. kg. (ok. 22 tys. kg.) na sumę ca 51 tys. zł. (przeszło 45 tys. zł.); **odzieży** przeszło 14 tys. kg. (ok. 12 tys. kg.) na sumę ca 55 tys. zł. (przeszło 55 tys. zł.); **beretów** ca 200 kg. (111 kg.) na sumę przeszło 2 tys. zł. (ca 1500 zł.). Największym odbiorcą była Unja Południowo-Afrykańska.

Wywieziono przeszło 15 tys. kg. **szmat lnianych** do Francji. Eksport szmat nie rokuje lepszych nadziei.

W grudniu załadowano i wywieziono ogółem ca 1 tys. tonn **włókna lnianego**.

Z terenu działalności Wileńskiej Sekcji Eksportowej Papierówki wywieziono ca 800 tonn **papierówki** (1260 tonn).

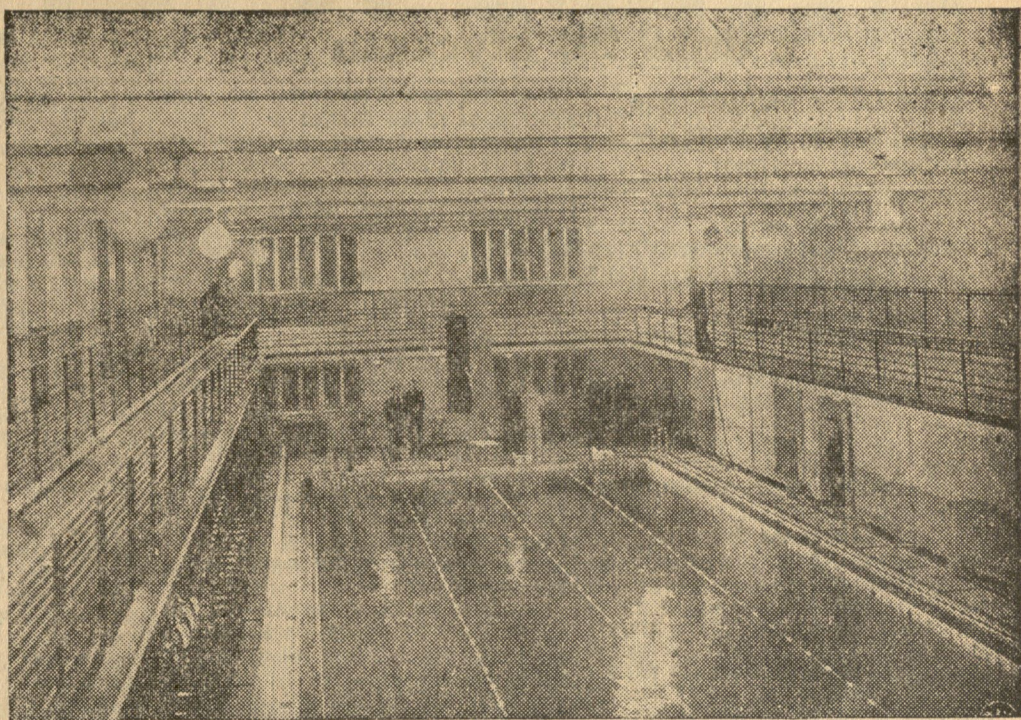
Sytuacja eksportowa nie wykazała w eksporcie **tarcicy** większych zmian, to też obroty pozostały niemal na poziomie listopada.

W wykonaniu dawnych kontraktów wywieziono ca 154 m³ **kompletów skrzynkowych** (180 m³) do Indji Bryt.

Eksport **dykt** był w grudniu nieco mniejszy niż w listopadzie i wyniósł ca 5 tys. m³ (5500 m³) dykt mokro i sucho klejonych.

Ca 25 tys. kg. **tektury brązowej** wywieziono do Anglii — ok. 20 tys. kg., zaś resztę na Cypr.

Tytułem próby wywieziono przeszło 5 tys. kg. **gwoździ żelaznych**.

W gmachu Warszawskiej Y. M. C. A. otwarty został nowy wspaniały basen długości 25 mtr. Jest to największa z zimowych krytych pływalni w Warszawie. Basen zaopatrzony jest w naturalny szatnie i t. d., głębokość jego wynosi od 1 mtr. do 3 mtr. 25 ctm.

Pożyczki na działy rodzinne dla właścicieli drobnych gospodarstw

Celem umożliwienia drobnym gospodarstwom rolnym opłat rodzinnych przy podziale ziemi uruchomiony został Fundusz działów rodzinnych w wysokości 4 milionów złotych. Z tej kwoty, według repartycji dokonanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, przypada na województwa: wileńskie — 120.000 zł. i nowogródzkie — 120.000 zł.

Zasady dysponowania funduszem działów rodzinnych są następujące:

1. Kredyt udzielany będzie żywoznym gospodarstwom rolnym mniejszej własności, których podział wytworzyłby gospodarstwa niezdywotne. Będą to najczęściej gospodarstwa o obszarze od 5 do 15 ha.

2. Pożyczki udzielane będą w złotych w zlocie za zabezpieczeniem hipotecznym i nie mogą przekraczać wraz z poprzedzającymi obciążeniami hipotecznymi i posiadającymi przywilej ustawowego pierwszeństwa — 50% **szacunku gospodarstwa** (bez inwentarza i zapasów) według norm szacunkowych, obowiązujących Państwowy Bank Rolny przy udzielaniu pożyczek w listach zastawnych.

Ciężary i służebności, które zachowują pierwszeństwo przed pożyczką, winny być ocenione i potrącone z szacunku nieruchomości.

Przy określaniu wysokości pożyczek należy brać pod uwagę dochodowość gospodarstwa i zdolność płatniczą jego właściciela.

3. Szacunek zasadniczo powinien być dokonywany kameralnie przy wykorzystaniu materiału z klasyfikacji dokonanej przez urzędy lub instytucje kredytowe.

W razie konieczności dokonania szacunku na gruncie, koszty tego oszacowania obciążają pożyczkobiorcę.

4. Minimum pożyczki ustala się na 1.500 zł.

5. Budynki, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczki, powinny być ubezpieczone od ognia w jednej z instytucji, wskazanych przez Ministra Skarbu.

6. **Oprocentowanie pożyczek wynosić będzie 1% w stosunku rocznym.**

Na pokrycie kosztów administracyjnych Państwowy Bank Rolny potrącać będzie przy wypłacie pożyczki jednorazowo 1% i ponadto 0,5% rocznie od pierwotnej sumy pożyczki w terminach płatności rat amortyzacyjnych 1 kwietnia i 1 października za każde półrocze kalendarzowe.

7. Okres spłaty nie może przekraczać lat 25, przyczem przy ustalaniu okresu spłaty bierze się pod uwagę wiek właściciela gospodarstwa po podziale.

8. Pożyczki udzielać będą Oddziały Państwowego Banku Rolnego bezpośrednio.

9. Wpływy na fundusz ze spłaty pożyczek oraz ściągnięte kary za zwłokę (0,5% miesięcznie) przeznacza się na udzielanie dalszych pożyczek.

Zapisz się na członka L. O. P. P.

(u/ Żeligowskiego Nr. 4)

HUMOR

ECHO.

— Tatusiu, powiedz mi, co to jest echo?
— Jedyna sytuacja, w której kobiecie nie przysługuje ostatnie słowo. (Mercury)

Zniesienie ograniczenia przemiału pszenicy i żyta

Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach ukazać się ma rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, zmieniające dotychczas obowiązujące przepisy o przemiale pszenicy i żyta. **Nowe przepisy nie przewidują ograniczeń przemiałowych** z tem jednak, że worki z mąką muszą być oznaczone, ze wskazaniem wytwórcy i procentowości przemiału mąki. Dotyczyć to będzie rzecz prosta tylko przemiału dla celów obrotu handlowego na potrzeby miast. Do wypieku

dla miast również dopuszczane będą tylko gatunki mąki, odpowiadające standartowi giełd krajowych.

Rozporządzenie to ma na celu udostępnienie spożywcom w miastach wszelkich gatunków pieczywa, na jakie pozwoli im ich budżet, co w obecnej sytuacji najlepiej zdolne jest zagwarantować możliwie wielkie spożycie zbóż chlebowych w kraju, tak pożądane dla rolnictwa.

O obniżeniu podatku widowiskowego

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie poparła wniosek Rady Naczelnej Przemysłu Filmowego w Polsce, zmierzającej do obniżki obowiązujących stawek podatku widowiskowego, po bierając przez władze komunalne od przedsiębiorstw kinematograficznych.

Popierając wystąpienie Rady Naczelnej Przemysłu Filmowego, Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie powodowała się troską o był krajowych przedsiębiorstw kinematograficznych i związanej z temi przedsiębiorstwami polskiej produkcji filmów pełnoprogramowych i krótkometrażowych. W dzisiejszej bowiem sytuacji finansowej i przy obecnej wysokości obciążeń fiskalnych, zwłaszcza na rzecz samorządów i instytucji wyższej użyteczności publicznej jak np. Fundusz Pracy i Polski Czerwony Krzyż — kinoteatry, jako prawie wyłączni odbiorcy filmów krajowej produkcji, stają się coraz słabszy mi konsumentami. Ten stan rzeczy odbija się oczywiście niekorzystnie na sytuacji naszego młodego przemysłu filmowego.

Upadek z pociągu

W dn. 17 b. m. o godz. 8 na st. kol. w Nowej Wilejce z pociągu nr. 713, będącego jeszcze w biegu, wskutek nieuwagi, przez otwarte drzwi wagonu wypadła Irena Karpowiczówna (Nikodemka 22). Poszkodowaną odwieziono do szpitala kolejowego na Wilejce Łapie.

Czyje konie?

W powiecie wileńsko-trockim w ostatnich czasach policja zakwestjonowała 7 koni niewiadomego pochodzenia. Zarządzono poszukiwania prawych właścicieli.

Teatr Muzyczny „LUTNIA“

Występy Elny Gistedt

Dziś o g. 8-ej wiecz.

KRÓLOWA MILJARDÓW

FRYDERYK KAMPE.

56

Wielki Człowiek

Powieść współczesna.

— No, widzisz, skrzypce są! I ja jestem!... Masz engagement.

Zaprzeczył ruchem głowy.

— Nic nie szkodzi, będziesz miał. Przedewszystkiem musisz odzyskać zaufanie do samego siebie, nie wolno tak się opuszczać! Doprowadź siebie trochę do porządku, pójdziemy coś zjeść. Ale nie myśl o tem co było... No, zobaczże — jestem przy tobie. Cieszysz się?

Młody człowiek posłusznie odjął ręce od twarzy i podniósł oczy.

— Widzisz, cieszysz się! Sluchaj, Ilja, ja nie jestem taka... całkiem zepsuta, nie. Jestem warjatką, to prawda, ale tylko dlatego, że od Zelmy Lundquist ludzie wymagają najbardziej nieprawdopodobnych wybryków. Gdybym była jak inne, nikt nie zwróciłby na mnie uwagi. Przyjechałam dopiero dziś i przedewszystkiem przyszedłam tutaj. Trzy godziny ci szukałam!

Skrzypek już nie był mężczyzną. Jak łatwowierne dziecko uczył się nikłego cienia nadziei i powtarzał nieprzytomnie:

— Zelmo, moja Zelmo... Zostaniesz przy mnie? Na zawsze?... Nie męcz mnie, bo drugi raz nie zniosę tego i...

Zelma przymknęła oczy.

Ani przez chwilę nie zapomniała rozmowy z ojcem: w jej uszach dźwięczało uparcie: — „Manfield weale nie jest stary!“

Zamiary ojca były dostatecznie przejrzyste. Przy innych mógł udawać kamiennego sfinksa i czynił to z niezmiennym powodzeniem, jednak przy niej całą dyplomację odkładał nabok.

Nie stary, najwyżej czterdzieści parę!...

Pomijając olbrzymią fortunę Jozue Manfield stał niewzruszenie na stanowisku prezesa koncernu, a ojciec, pomimo szumnego tytułu generalnego dyrektora, był w gruncie rzeczy tylko jego urzędnikiem.

Wyjdę za niego — postanowiła nagle — poznam Manfielda, zakochamy się w sobie... tak... dla oka, potem ożeni się ze mną.

A Ilja?... Nic nie szkodzi! Jedno z drugim da się doskonale pogodzić. Naturalnie, przecież to jest najprzyjemniejsze!

Przyszłość przedstawiała się zupełnie jasno.

Przynajmniej tak myślała w obecnym momencie, czując przy swej twarzy szorstki nieogolony policzek drugiego:

Szczęście trzeba tylko smakować, brać je w małych dawkach. Nie więcej.

— Ubieraj się, Ilja. Nie dręcz mnie teraz pytaniami, nie jesteśmy dziećmi! Masz mnie znów, jesteś zadowolony? Dostaniesz engagement, po dawnemu będziesz grał, a jutro uśmiejesz się serdecznie z tego

domu, ze swoich zmartwień, ze wszystkiego! I ja się z tobą uśmieję. Chodź!

Zwinnym ruchem wyslizgnęła się z ramion młodego człowieka i pobiegła za podartą firanekę, gdzie spostrzegła parę walizek i kufer podróżny.

Wyciągnęła go na środek pokoju i otworzyła

— Co chcesz robić, Zelmo?

— Pakować rzeczy! Przenosimy się na inne mieszkanie! — odpowiedziała z nieprzymuszonym, beztruskim śmiechem.

Po zmęczonej i zmizerowanej twarzy młodego człowieka przemknął lekki uśmiech.

Zauważyła ten uśmiech i odczuła go bardzo boleśnie, jednak nie wypadła z roli, przeciwnie postanowiła wytrwać w niej do końca — wszak była nieodrodną córką Anzelmy Lundquista.

— Nie trzeba, Zelmo — nieśmiało zaprotestował skrzypek.

— Cicho bądź! — Dawaj bieliznę tutaj — zaraz zabieram cię stąd. Już tu nie wrócisz!

Młody człowiek jeszcze nie przyszedł do siebie.

Zmusiła go do układania rzeczy, tymczasem sama pozbierała nuty, rozrzucone po całym pokoju, wyciągnęła z kąta futerał ze skrzypcami.

Młodzieniec poruszał się jak automat, wszystko leciało mu z rąk, ale już się nie sprzeciwiał: gdyby w tej chwili powiedziała mu, że odchodzi, nie powstrzymywałby jej — znów zapadłby w letarg, z którego zbudziła go.

(D. c. n.)

Tabela loterii

z dnia 20 stycznia

I-e i II-e ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 50.000 na n-r 173404
 Zł. 10.000 na n-ry: 19627 68567 88940
 122070 157409 168387
 Zł. 5.000 na n-r 37615
 Zł. 2.000 na n-ry: 19200 29021 52716
 84420 115328 137942 143089 171109
 173558 186375 191509
 Zł. 1.000 na n-ry: 6072 8551 10597
 14364 16046 23117 24310 39349 45028
 45549 49980 55864 56214 57037 63602
 67952 68179 71291 74084 79325 79873
 80117 87001 92032 92485 97552 106395
 108145 11257 112584 114968 123443
 130181 135213 135253 144108 143041
 149492 151285 151594 156775 159055
 173494 176013 182637 185682 192651
 193169

Wygrane po 200 zł.

100 303 40 57 486 817 25 1062 291
 507 19 21 607 779 2076 134 230 322 627
 866 67 981 3040 44 78 88 132 94 237 74
 374 416 57 506 625 49 709 75 833 978
 81 99 4258 77 452 737 993 5029 84 140
 72 268 377 410 507 26 56 721 63 840 927
 6074 161 68 261 67 93 463 79 541 725
 846 7012 17 70 128 96 248 473 541 89
 608 37 92 8168 230 74 416 73 511 60 69
 777 824 983 9207 703 891 916 63
 10137 83 235 55 321 432 727 35 42 76
 820 920 11038 94 246 55 337 471 664
 705 53 891 982 12158 84 302 409 710
 77 13021 99 130 41 213 38 98 324 25 576
 642 59 824 26 88 967 72 14007 194 255
 79 345 509 19 602 34 48 70 909 15002
 165 222 593 617 703 16031 73 117 228
 60 523 670 887 908 17009 21 98 120 243
 54 352 465 689 734 819 98 947 59 18015
 46 63 319 58 403 18 40 19365 446 73 540
 811 908 55 82

2009 23 68 111 309 836 46 21094 335
 79 534 35 677 767 800 94 22126 304 416
 507 61 602 982 23032 130 92 287 300 472
 593 720 812 83 909 24267 301 493 585
 677 90 750 844 945 25191 288 303 75
 666 719 96 802 43 60 26038 282 529 663
 724 54 889 91 937 27076 106 57 209 438
 41 45 603 826 941 87 28062 322 412 28
 525 45 52 658 749 843 928 29013 157
 61 86 219 500 629 63 867 911

30017 205 392 527 45 652 31028 58
 112 203 29 49 68 83 374 457 530 96 730
 819 949 32184 325 74 768 447 66 74 928
 78 33093 139 99 216 30 80 307 36 672
 733 34042 46 131 315 438 709 7 9814
 918 92 35152 84 271 677 729 852 936
 94 36000 107 11 58 201 306 89 444 729
 869 37101 305 47 480 905
 38593 633 897 915 39094 154 421 507 42
 46 634 76 757 876 946 81

40032 45 48 115 48 96 242 403 46 59
 664 848 41114 25 201 10 49 74 332 42
 429 40 638 718 70 856 42226 414 585 782
 800 22 947 79 43064 95 122 204 45 58
 332 94 423 59 506 672 792 819 25 978
 44146 525 72 87 91 606 740 59 817 90
 45176 78 253 58 407 62 509 15 628 763
 886 933 50 88 46102 19 33 63 99 207 347
 484 517 73 86 611 36 787 824 990 94
 47149 61 264 369 405 17 511 721 62 885
 48108 52 88 237 47 319 423 776 90 801
 10 35 79 49151 79 218 534 619 20 23
 746

50018 86 93 116 237 73 440 731 61
 90 828 51814 970 52127 30 410 576 750
 72 822 27 62 73 929 54 64 53001 65 108
 228 61 316 99 438 511 32 711 34 54072
 147 210 301 13 26 61 91 465 74 98 535
 652 799 866 98 55212 494 586 91 667
 90 875 94 966 83 56168 242 363 503 630
 57083 423 522 702 835 64 58013 167 73
 209 351 776 59067 119 401 84 520 645
 714 79 828 958

60009 82 146 308 69 488 659 777 845
 95 61002 228 304 40 405 41 73 97 828
 957 62035 169 89 263 615 714 904 52 63
 63034 53 69 112 210 310 529 722 979 90
 64088 101 93 238 97 555 664 65 748
 65057 180 262 314 684 703 13 18 43 801
 38 65 11 66100 79 257 65 755 71 801
 11 994 67067 135 418 84 515 44 603 769
 856 68076 118 285 330 400 26 531 33 603
 718 46 862 95 69028 35 168 523 32 611
 56 74 99 778 838 903

70039 158 334 80 445 523 622 706 95
 805 71204 64 339 463 542 604 15 84 706
 74 872 970 72053 117 42 256 574 698
 740 815 26 73187 248 334 58 78 569 711
 98 74257 73 334 6 578 609 743 44 67
 843 75104 261 342 74 417 545 68 96 638
 816 915 9

76042 76 87 97 138 223 38 51 450 705
 83 864 984 77190 227 71 324 35 41 44 406
 42 592 604 65 95 842 55 71 73 78064 370
 660 835 965 79020 54 274 397 430 72 591
 620 762 863 82 976
 80149 386 420 90 695 858 972 81294
 438 552 739 90 959 82026 89 155 85 284
 387 493 536 76 943 83287 301 441 42 519
 613 89 704 844 84218 28 491 611 95 874
 943 53 82 85091 94 120 278 95 511 422
 98 527 68 723 831 978 86179 223 64 322
 76 526 610 804 86 85 87407 85 264 315

29 572 94 639 979 88025 242 329 89154
 286 318 54 72 452 607 702
 90113 84 64 309 499 504 639 85 852
 83 91011 310 20 92 405 25 29 92119 357
 505 603 813 32 81 988 95 93175 259 95
 561 736 64 822 94072 107 249 67 81 382
 85 87 442 714 38 81 83 877 95010 44 73
 86 223 343 45 81 86 422 663 76 758 812
 99 942 96077 243 301 35 70 405 25 546
 95 656 738 808 972 97107 244 423 742 59
 908 10 98126 83 274 90 326 423 599 731
 830 56 99037 112 76 98 272 368 421 584
 100052 57 143 273 388 438 566 663 829
 944 101151 293 383 731 850 948 53 102008
 33 160 214 42 377 443 57 652 911 81
 103333 680 733 601 851 967 104113 244
 390 445 721 808 24 933 88 105425 75 627
 43 790 860 963 96 106003 7 17 18 177 401
 629 45 54 747 970 77 10705 84 119 51
 307 77 441 556 95 613 22 39 776 831
 108064 70 360 466 88 617 22 751 872 97
 928 109043 57 128 56 204 364 429 538 78
 752 79 872 945

110043 54 237 38 49 450 558 696 710
 58 59 111037 89 235 73 494 534 88 695
 943 112078 116 21 270 97 361 612 113225
 553 86 676 764
 114240 97 367 651 720 846 54 914 49
 115078 107 77 200 18 62 300 448 98
 509 799 816 973 116053 79 165 268 369
 579 88 707 50 841 913 37 74 117822 550
 51 730 35 38 803 93 995 96 118067 74
 421 25 57 89 503 639 849 996 119005
 47 61 92 257 423 55 66 590 637 79 764 832
 960

120316 477 537 633 53 121157 243 93
 99 318 488 650 713 948 122052 295 97
 347 445 578 607 840 123110 493 605 724
 98 977 124006 68 141 49 329 51 443 558
 617 738 811 40 927 125063 125 93 258
 480 572 744 899 126063 264 97 385 552
 635 828 69 925 127101 22 230 498 568
 618 43 128004 54 150 89 432 517 30 975
 129051 227 387 600 62 85 741 97 815
 35 942 82

130019 63 158 319 78 574 97 832 991
 131304 69 92 447 66 932 59 99 705 36
 43 926 132083 148 73 74 344 98 410
 62 519 677 704 75 98 133055 149 83
 214 49 52 366 87 443 95 506 52 622 753
 134038 190 251 523 41 677 86 135071 261
 307 474 539 58 744 82 861 935 135088
 107 21 266 320 464 622 58 723 91 824
 75 137024 340 583 761 932 138047 167
 87 207 380 537 644 139220 488 542 700
 19 802 4 93

140077 139 346 82 469 663 863 95
 141106 215 369 554 642 86 801 53
 142419 48 537 54 660 733 70 143078 432
 80 81 500 79 89 623 54 920 144204 27
 317 449 57 85 561 67 84 674 788 808 29
 58 986 96 145066 336 551 731 856 932
 96 146035 175 320 61 570 672 881 147341
 77 422 97 148095 228 407 660 88 752 829
 71-965 149074 176 362 649 51 87 725 870
 92

150061 92 95 273 74 628 760 804
 151050 282 339 64 94 519 34 47 737 824
 80
 152068 125 87 260 371 414 41 535 77
 708 26 47 50 63 945 153011 36 51 197
 205 40 483 505 603 83 879 981 154017
 94 198 211 38 65 466 91 802 80 155101
 259 329 445 624 748 944 62 77 156093
 115 227 53 340 77 462 513 27 717 60
 816 936 95 157105 59 247 62 422 676
 751 808 56 934 40 158425 898 159095
 254 528 809 29

160024 170 316 51 97 458 571 616 728
 99 813 49 80 904 65 161210 57 343 409
 80 674 86 796 890 919 162125 379 519
 543 669 73 702 32 67 163288 485 447
 613 80 707 10 89 813 917 77 164028 111
 45 63 602 772 899 960 165103 326 404
 503 26 734 40 72 821 40 46 923 166168
 268 305 35 65 658 72 801 948 167035
 136 45 296 97 307 30 66 417 683 912
 168258 376 452 646 751 59 849 66 905
 28 72 98 169140 242 339 455 587 769
 808 90 945

170040 180 238 337 505 714 812 48
 88 940 68 171092 194 255 68 324 54 402
 4 39 521 617 33 74 720 98 888 93 915
 59 92 172038 59 309 41 497 594 95 644
 292 19475 760 66 838

20295 469 594 621 850 71 977 21063
 142 549 646 47 715 803 22062 114 235
 405 787 97 874 938 23286 392 835 24065
 245 25443 81 652 26453 546 63 68 628
 924 45 27245 301 660 767 79 849 994
 28174 323 600 975 29265 70 300 779
 30065 358 756 875 939 93 31042 170
 576 720 24 970 32263 780 33438 523 95

712 803 11 34529 30 84 752 894 35213
 384 97 735 67 36894 984 37334 942 38209
 473 739 58 39131 253 447 724 807 907
 40018 465 981 41445 786 804 20 954 84
 42495 521 58 64 711 94 967 3120 424 538
 653 79 85 840 44619 970 45105 226 598
 728 46343 429 682 963 47286 323 94 820
 48286 611 83 919 49099 160 221 77 478
 948

50397 470 691 883 51088 206 24 30 77
 90 476 902 23 54 52020 217 402 851 53005
 103 262 378 486 512 815 42 54079 95 292
 327 42 437 545 701 62 968 55010 159 253
 305 6 548 856 82 56035 53 541 712 926
 57068 112 405 65 576 605 58027 169 633
 59023 525 89 608 71 83 737 925
 60852 61090 669 802 75 62030 101 35
 521 88 63376 64202 388 417 31 551 612
 16 87 702 817 920 64 65 65249 541 702
 815 66235 309 95 647 820 67121 272 738
 898 68178 400 39 46 79 70 53 830 69311
 77

70146 388 454 71405 553 59 72 79 652
 740 820 900 89 72181 849 73019 261 301
 24 806 74411 590 75501 85
 76312 730 828 87 901 95 77387 765 78037
 312 454 954 79263 801 4 34 432 697 789
 906
 80196 257 360 512 625 704 89 81215
 501 624 961 82148 302 537 83298 364
 91 505 721 842 64 84160 435 545 845
 933 85007 30 90 97 485 555 86255 451
 632 779 949 87265 370 85 589 780 88013
 512 814 80 920 89198 325 79 428 790
 90146 588 697 702 5 91059 83 144
 92396 426 675 974 93401 744 94019 89
 195 335 513 630 33 48 812 19 23 95056
 501 50 644 932 96033 85 138 208 399 582
 761 97048 438 47 62 569 664 735 860
 974 98281 413 26 99266 44

100014 333 418 755 821 937 101261
 400 68 532 789 90 848 102071 130 227
 69 352 425 41 575 743 802 931 103136
 540 628 958 104088 220 22 392 647 857
 105035 66 593 884 106326 460 566 627
 936 107075 902 108181 607 12 889 109326
 524

110009 39 397 424 636 778 858 111194
 579 848 70 905 35 112062 811 991 113134
 87 542 619 68 114125 634 115391 578
 802 3 48 58 116084 138 60 72 449 989
 117009 46 183 252 300 22 577 637 797
 884 118071 83 95 181 336 65 556 86 614
 862 119234 398 497 628 758 897 930
 120055 150 327 438 58 121304 418 793
 921 47 122015 155 84 326 71 605 934
 73 123031 279 591 124127 125173 245
 327 474 716 31 813 955 126005 302 770
 971 127225 56 8087 203 26 479 532 611
 37 794 852 959 120215 440 753 911

130134 493 811 24 52 60 95 131101 53
 289 317 53 728 970 99 132119 923 69
 133545 800 134015 140 135114 67 82
 263 311 28 409 608 28 36 846 980 136189
 385 748 898 137041 413 835 913 138041
 62 138 262 356 512 63 893 139077 234
 566 606
 140283 364 96 714 41 837 141251 312
 446 513 30 35 860 142258 625 663 774
 844 931 143291 421 556 91 620 144187
 145235 320 436 74 502 91 841 931 146018
 113 382 520 744 147225 401 5 545 148485
 149050 194 394 682

150203 78 466 988 151005 23 36 118
 377 515 23 69 699 700
 152245 68 346 421 25 546 91 153242
 53 336 814 17 154206 14 59 363 559 805
 916 155216 65 519 156007 199 330 51
 745 857 157587 15

Wyborów nowego wiceprezydenta nie będzie

Niedawno donosiliśmy, że wybory nowego wiceprezydenta miasta na miejsce s. p. sen. Adama Piłsudskiego, prawdopodobnie nie odbędą się. Wiadomość ta obecnie potwierdza się. Na porządek dzienny najbliższego posiedzenia Rady Miejskiej punkt ten nie zostanie wniesiony. Sprawa ta była omawiana przez kompetentne czynniki miejskie i przeważało zdanie, żeby wyborów nie przeprowadzać, a ograniczyć się do dwóch wiceprezydentów. Stanowisko to podyktowane zostało względami oszczędnościowymi.

„CZAR WALCZYKA“ Rewja w Sali Miejskiej

„Czar walczyka“ jest ostatnim programem, którym Ostrowski wraz z Relską i zespołem żegna Wilno, dając oprócz paru pięknych inscenizacji osnutych na temat walca i ładnego finału „Zegnamy was“, jeszcze jedną wspaniałą i wysoce artystyczną inscenizację „Modlitwa“ pod muzykę Gounoda. W tej inscenizacji na tle piekieł, w której Ostrowski, Relska i Rogojski są uosobieniem żywiołu ruchu rytmu, plastyki i tańca, biorą udział oprócz zespołu i Albatrosi. „Czar walczyka“ jest również pożegnalnym programem Zayendy, który tak samo jak zespół baletowy, jest zaangażowany do Krakowa do Teatru Bagatela. Edmund Zayenda bierze udział w tym programie w paru skeczach, pięknie śpiewa przy akompaniamencie orkiestry 6 pułku straussowskiego walczyka, a przedewszystkiem ma niezmiernie dużo sentymentu i ekspresji w wykonaniu inscenizowanej piosenki „Moja miła“.

Pozatem program ten ma parę dobrych skeczy, z których najzabawniejsze są „Świadek zawodowy“ i „Wożny Szyja Gilops“, w których Jankowski i Opolski dają wyborne typy. Ciąkawym jest numer gimnastyczny Tria Albatrosów i Dna Roberto. Pyszny, jak zwykle, jest Jankowski „Mam spodnie w kratkę“ i innych piosenkach. Nowozaangażowaną Taissa Puchalską nie odznacza się ani uroda, ani głosem, ani interpretacją piosenek, a entuzjastyczne przyjęcie przez górne sfery widzówca jedynie temu, że śpiewa rasyjskie cygańskie romanse.

Zespół baletowy daje na swój beneficjusznie pożegnalne przedstawienie w sobotę 25 o godz. jedenaastej. Z. Kal.

Giełda zbożowo-towarowa i Inniarska w Wilnie z dnia 21 stycznia 1936 r.

Table with market prices for various goods like wheat, flour, and oil. Columns include item names, units, and prices.

KRONIKA

Sroda 22 Styczeń
Dziś: Wincentego i Anastazego
Jutro: Rejmunda
Wschód słońca — godz 7 m. 29
Zachód słońca — godz. 3 m. 33

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii U. S. B. w Wilnie z dnia 21.1. 1936 r.

Ciśnienie 755
Temperatura średnia + 2
Temperatura najwyższa + 2
Temperatura najniższa 0
Opad ślad
Tendencja zniżkowa
Uwagi: pochmurno, deszcz.

Przewidywania pogody w-g PIM'a do wieczora dn. 22.1 1936 roku.

Chmurno, z rozporządzeniami w ciągu dnia, gdziegdzie przelotne deszcze.
Ciepło.
Umiarkowane wiatry z kierunków południowych.

BIBLIOTEKI I MUZEA.

— Biblioteka im. Tomasza Zana (ul. Wielka Pohlanka 14—15) — codzień, godz. 10—20 — poniedz. — 13—20. Biblioteka Uniwersytecka — g. 9—15 — czytelnia czasopism i publiczna do 20. Biblioteka Państw. im. Wróblewskich (Zygmuntowska 2) w dni powszednie g. 9—15 i 18—21. — Biblij. Wiedzy Religijnej i czytelnia czasopism — Zamkowa 8, 1 p. — środy i soboty, g. 16—19.
— Biblioteka i Czytelnia R. W. Z. A. Ceka Konrada — Ostrobramska 9, otwarta codziennie od godz. 17—19. (Czasopisma artystyczne i literackie polskie i w obcych językach).
— Muzeum Archeologii Przedhistorycznej USB. (Zamkowa 11) — poniedz. i czwartki 12—14, wtorki g. 16—18. Muzeum Etnograficzne USB. (Zamkowa 11) — wtorki i środy — 12—14 — piątki 16—18. Muzeum Przyrodnicze USB (Zakretowa 23) w niedziele i środy — godz. 11—14. Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk (ul. Lelewela) — niedziele — godz. 12—14. Muzeum Białoruskie (Bazylianie, Ostrobramska 9) — codzień — oprócz dni świątecznych — g. 9—12, w niedziele i święta — po uprzednim porozumieniu się z Dyrekcją. Biblioteka w dni powszednie oprócz poniedziałków — g. 12—15. Muzeum Ikonografii Wilna i Zbiorów Maseńskich (Zygmuntowska 2) w soboty — g. 12—15.

DYŻURY APTEK:

1) K. Sarola (Zarzecze 20); 2) J. Rodowicza (Ostrobramska 4); 3) B. Romeckiego i M. Żelazka (Wileńska 8); 4) S-ów Augustowskiego (Mickiewicza 10); 5) H. Sapożnikowa (Zawalna 41); 6) S-ów A. Paka (Antokolska 42); 7) Zajączkowskiego (Witoldowa 22); 8) Szantyra (Legjonów 10).

RUCH POPULACYJNY W WILNIE.

— ZAREJESTROWANE URODZINY: 1) Anusziewiczówna, 2) Tarak—Mirza—Buczacki Adam, 3) Małyszko Tadeusz, 4) Wajł Morduch, 5) Kam Izrael, 6) Sakowicz Tadeusz, 7) Szyngiewicz Mieczysław.
— ZAŚLUBINY: 1) Unldow — Wianowiczów na Marja; 2) Chodkiewicz Józef — Rutkowska Weronika; 3) Połocki Michał — Rynkiewiczów na Stefania.
— ZGONY: 1) Cholewińska Stanisława, emerytka, lat 88; 2) Tyszkowska Rozalja, lat 78; 3) Bartoszewicz Antoni, rolnik, lat 24; 4) Korul Grzegorz, rolnik, lat 30; 5) Sruster Basia—Gitel, lat 26; 6) Janiska Nachama, lat 68; 7) Berszej nowa Genia, lat 60; 8) Kowszyncowa Helena, lat 74.

PRZYBYLI DO WILNA:

— Do Hotelu St. Georges: Halko Aleksander — rolnik z Mikolec; Sarnecki Stefan, urzędnik z Warszawy; Jaroszewicz Kazimierz, inspektor z Warszawy; Gierlicz Ryszard, adwokat z Warszawy; ks. Zannar Ludwik z Warszawy; Dzień dziejewski Bohdan, agronom maj. Sitec.

OSOBISTE

— Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego p. Kazimierz Szlagowski powrócił ze zjazdu kuratorów i objął urządowanie.
— P. Władysław Zimnicki został mianowany referentem prasowym Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie.

MIĘSKA

— POSIEDZENIE RADY MIEJSKIEJ 30 STYCZNIA. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej wyznaczone zostało na 30 b. m. Porządek dzienny znajduje się obecnie w opracowaniu.
— Domy noclegowe będą rozszerzone. Wobec tego, że ostatnio znacznie zwiększyła się frekwencja w domach noclegowych, stała się aktualną kwestją rozszerzenia tych lokali. W związku z tem opieka społeczna przedłożyła w dniach najbliższych Zarządowi miasta odpowiedni projekt rozszerzenia domu noclegowego przy ul. Polockiej 4.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— Zarząd Sekcji Polsko-Francuskiej PAZZM „Liga“ w Wilnie podaje do wiadomości, że pierwsze poświęcone zebranie Sekcji z referatem kol. St. Kondrackiego p. t. „Dokąd zdąży współczesna Francja“ (Ideologia „Croix de Feu“), odbędzie się w najbliższy czwartek dnia 23.1.36 r. o godz. 19 w lokalu „Ligi“ (Wielka 17—4). Obecność członków Sekcji konieczna. Goście mile widziani.

WOJSKOWA.

— PRZYGOTOWANIA DO POBORU ROCZNIKA 1915. Referat wojskowy zarz. miejskiego kończy opracowanie spisów poborowych rocznika 1915. Spisy te do dnia 15 lutego przesłane zostaną do Starostwa Grodzkiego celem zarządzenia poboru. Pobór w roku bieżącym, jak się dowiadujemy się rozpocznie się w maju i trwać będzie prawie do końca czerwca.

— ĆWICZENIA REZERWISTÓW W ZIMIE. W roku bież. odbywanie ćwiczeń przez rezerwistów rozłożone jest na okres całoroczny. Doreczane już są wezwania na ćwiczenia zimowe tym rezerwistom, którzy należą do kompanij narciarskich, oraz niektórym rezerwistom, którzy nie mogli stawić się na ćwiczenie z różnych powodów w r. ub.

GOSPODARCZA.

— Ulgowe patenty. Urzędy skarbowe m. Wilna przystąpiły do rozsyłania odpowiedzi patentom, którzy ubiegali się o wykupienie ulgowego patentu IV kategorii. W wielu wypadkach podania te zostały załatwione przychylnie.

— ZALEGŁOŚCI PODATKOWE PO 5 LATACH PODLEGAJĄ UMORZENIU. W myśl now. ordynacji podatkowej, zaległości podatkowe nie ściągnięte w okresie 5 letnim, licząc od dnia płatności podatku, ulegają umorzeniu.

Z POCZTY.

— Automat telefoniczny na dworcu w N. Wilejce. Z automatu telefonicznego na dworcu kolejowym w Nowej Wilejce z dniem 12 b. m. mogą być prowadzone także rozmowy międzymiastowe z Wilnem za opłatą 20 groszy za każde 3 minuty rozmowy.

— Rozmównica telefoniczna na st. Olkieni. Z dniem 11 bm. uruchomiono na st. kolejowej Olkieni, pow. wileńsko-trockiego, publiczną rozmównicę telefoniczną do rozmów miejscowych z miasteczkiem Olkieni i do rozmów międzymiastowych.

Część kosztów budowy linii telefonicznej pokrywa Sp. Akc. „Olkienicka Tekturownia i Takti“.

ZE ZWIĄZKÓW I STÓW.

— W sali Związku Federacji Obróńców Ojczyzny odbył się niedawno tradycyjny oplatek członków POW. W rzeszście oświetlonej sali, przy suto zastawionych stołach, licznie zebrali się brać peowiacka. Po chwili oczekiwania przybyli dostojni goście: Wojewoda wileński Bociański, Kurator Okręgu Szkolnego Szlagowski, wiceprez. Nagurski, starosta grodzki Czernichowski, starosta lwowski Protasiewicz, nac. wydz. Społ. Polityczn. Birkenmayer, przedstawiciele Zw. Legionistów, Strzelecki i inni.

Uroczystość rozpoczęła się podniosłym przemówieniem ks. mjr. Sledzińskiego, po którym został odczytany, przy cichym akompaniamencie marszu I Brygady, przez jednego z uczestników, pełen sentymentu nastrojowy wiersz pióra p. Cz. Monikowskiej.

Po przemówieniu się oplatkiem i złożeniu wzajemnych życzeń zabrał głos prezes Koła płk. Dobaczewski, witając gości i wszystkich zebranych. Na przemówienie to w serdecznych słowach odpowiedział p. wojewoda Bociański, podkreślając, iż liczy zawsze na pomoc Peowiaków w jego pracy nad ekonomicznym podniesieniem Wileńszczyzny.

Skości zabierali głos Kurator Szlagowski i Wiceprezydent Nagurski. W czasie wigilij przygrywała orkiestra 5 pułku, w której wykonaniu kolendy i piosenki wojskowe jeszcze bardziej podnosiły nastrój chwili. Zebrani również odśpiewali szereg kolend i piosenek legionowych. Przez cały czas wigilij panowała atmosfera prawdziwie rodzinna.

— ZWIĄZEK STRZELECKI w swoim klubie sportowym stara się przejawiać szeroką działalność.

Ostatnio postanowiono wejść w porozumienie z teatrem na Pohulance, zakupując szereg przedstawiń dla Zw. Strzeleckiego i sympatyków.

Bilety na przedstawienia zakupione przez Strzeleka rozsprzedawane będą przez strzelców.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— NA ŚRODZIE LITERACKIEJ dnia 22 stycznia p. Aniela Krukowska opowie o swoich wrażeniach z kilkumiesięcznego pobytu w Rosji. So wieckiej w odczycie p. t. „Kultura i obyczajowość ZSSR“.

SPRAWY ŻYDOWSKIE

— Nowe władze sjonistyczne funduszu „Keren Hajesod“. Odbyło się zebranie wileńskiego oddziału funduszu palestyńskiego „Keren Hajesod“ (Fundusz Podwalin), na którym dokonano wyboru władz miejscowych. Do Rady weszli: Dr. Gerszun, C. Jaszufski, J. Aronowicz, dr. Milkonowicki, Z. Grynberg, dyr. Epsztejn, R. Szpunt, adw. Barańczuk, adw. Stuczyński i pani T. Lewin. Do Zarządu zostali wybrani: Dr. Perelman, adw. Rudnicki, E. Kremer, J. Bajkowicz, Z. Kalmanowicz, M. Szalit, Z. Kryński, Ch. Klackin, J. Walk, M. Zajdsznur, J. Piński, dyr. Cynowicz, dyr. Gurewicz, Sz. Rutzstejn, Warszawski oraz panie Epsztejn, Skolska, Brudner i Abramowicz. Do Komisji Rewizyjnej pp. N. Pauljański i J. Sapir.

— Materiały folklorystyczne dla ZIN w Wilnie. Żydowski Instytut Naukowy w Wilnie otrzymał od ludoznawcy Sz. Rubinsztejna szereg żydowskich materiałów folklorystycznych, zbieranych swego czasu przez ukraińską sekcję petersburskiego towarzystwa Historyczno-Etnograficznego, na której czele stał znany pisarz i dramaturg Sz. Ański oraz wspomniany Sz. Rubin-

PRZY GRYPIE i przeziębieniu, w cierpieniach reumatycznych, artretycznych, w bólach krzyża, stawów i mięśni stosuje się Tabletki Togał. Togał powoduje spadek temperatury. CENA ZŁ. 1.50. Togał PRZYNOŚI ULGĘ CIERPIĄCYM

RADJO WILNO

ŚRODA, dnia 22 stycznia 1936 roku.
6,30: Pieśń; 6,33: Pobudka; 6,34: Gimnastyka; 6,50: Muzyka; por. 7,20: Dziennik por. 7,30: Z przebojowego imiennika; 7,50: Program. dz. 7,55: Giełda roln. 8,00: Audycja dla szkół; 8,10: Przerwa; 11,57: Sygnal czasu; 12,00: Hejnał; 12,03: Dziennik połudn. 12,15: Kosmetyka a uszkodzenie skóry; 12,30: Koncert orkiestry T. Seredyńskiego; 13,25: Chwilka gospodarstwa dom. 13,130: Muzyka polska; 14,30: Przerwa; 15,15: Odcinek powieściowy; 15,25: Życie kulturalne miasta; 15,30: Bajka o muzyce; 16,00: Hiszpanja; 16,20: Duety wokalne; 16,45: Rozmowa muzyka ze słuchaczem radja; 17,00: „Ceny sprawiedliwe“; 17,20: Suita ze starych oper; 17,50: Humor zagraniczny; 18,00: Utwory Mikolaja Paganiniego; 18,30: Program na czwartek; 18,40: Wesole zespoły; 19,00: Czego należy żądać od urzędów rozjemczych; 19,10: Skrzynka ogólna; 19,20: Chwilka społeczna; 19,25: Koncert reklamowy; 19,35: Wiadomości sportowe; 19,50: Reportaż aktualny; 20,00: Muzyka lekka; 20,45: Dziennik wiecz. 20,55: Obrazki z Polski; 21,00: XI audycja z cyklu „Twórczość Fr. Chopina“; 21,35: O twórczości powieściowej; 21,50: Zamieniamy towar — pagadanka dla kupców; 22,00: Koncert poświęcony twórczości Wł. Zelenkiego; 22,40: Muzyka taneczna; 23,00: Wiadomości meteor. 23,05: D. c. muzyki tanecznej.

Na wileńskim bruku

NIESPODZIANKA MIESZKANIOWA.

Skala niespodzianek mieszkaniowych jest bardzo duża. Można naprzykład wrócić do domu i znaleźć zamiast mieszkania zgłiszca, można przyjąć i zastać kolektora z powiadomieniem o wygranej miliona... Częściej, jednak, oczekują czlowieka niespodzianki nieprzyjemne. Najczęściej zastajemy komornika sądowego, wierzy-cielu...

Nieprzyjemnie jest również po powrocie do domu znaleźć rzeczy wyrzucone na podwórko. Tej nieprzyjemności doświadczył wczoraj mieszkaniec Wilna Leon Frejdrychln, zam. przy ul. Oszmiańskiej 2 w charakterze sublokatora. Właścicielka mieszkania stała w drzwiach z siekiera w ręku i oświadczyła groźnie:

— Raczaj padnieś trupem, aniżeli przestąpisz próg mego mieszkania...

W rezultacie nastąpiła skuteczna interwencja policji. Frejdrychln znowu otrzymał dach nad głową, lecz ze względu na wojownicze usposobienie gospodyni — wątpliwe, czy triumfuje. (e)

RZUCIŁ FURĘ I KONIA.

Na ul. Nowogrodzkiej furmanka wiejska na jechła na przechodzącą przez jezdnię Annę Kozłową (Prosta 33), która doznała półtęczenia. Wjeźniak tak się przejął wypadkiem, że pozostawił konia z furą na pastwę losu i zbiegł. (e)

Złóż datek na pomnik Marszałka w Wilnie Konto P. K. O. 146111

szejn. Materiały te, oddane do dyspozycji komisji folklorystycznej ZIN posiadają ogromną wartość naukową. (m)

— „Czarna kawa“ w Tow. Przyj. Gimn. Żyd. Ostatnią „Czarną kawę“ wypełnił wieczór poetycki warszawskiego poety Kalmana Lisa, który recytował szereg nieogłoszonych jeszcze drukiem utworów oraz wyjątki z wydanego niedawno poematu p. t. „Pieśń o Piotrze Batraku“.

Wieczór uzupełniao przemówienie przedstawiciela grupy poetyckiej „Jung-Wilne“ Kaczer gińskiego, recytacja wyjątku z nowego poematu A. Woglera oraz szkic M. Lewina. Charakterystykę K. Lisa jako poety dał w dłuższym przemówieniu przewodniczący wieczoru red. A. Mark.

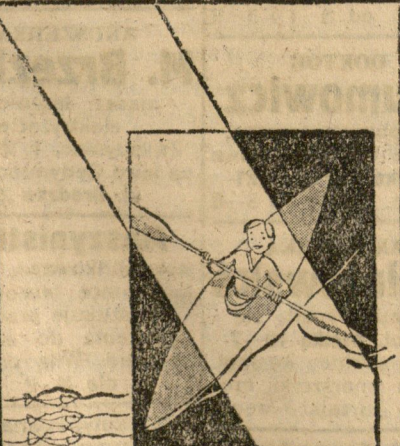
Po zakończeniu części literackiej rozpoczęła się część zabawowa wieczoru. (m)

ZABAWY

— Dnia 25. I. Słuchacze Wydz. Sztuk Pięknych U. S. B. urządzają tradycyjną Czarną Kawę Kostjumową w saloonach Izby Przemysłowo-Handl. Oryginalne dekoracje, konkurs kostjumów, orkiestra „Wesołej Piątki“ i wiele innych niespodzianek złoży się na największą imprezę karnawału 1936 r. Początek o godz. 22. Wstęp 3,50 zł., akad. 2 zł.

Ofiary

Od I. S. — zł. 1 (jeden zł.) dla chorej dziewczynki.

Życiodajne witaminy

zawiera w naturalnej postaci Norweski Tran Lecznicy. Doprowadzenie do ustroju dziecka jkajniwjszych ilości witamin A i D jest nieodzowne dla zabezpieczenia normalnego rozwoju organizmu. Norweski Tran Lecznicy, jako najbogatsze źródło naturalnych witamin, oddaje w tym względzie znakomite usługi i zapobiega krzywiczy.

NORWESKI TRAN LECZNICZY słynny jest na całym świecie.

PAT

DZIEWCZĘ z Budapesztu

Premjera!
NAJPIĘKNIEJSZY
z najpiękniejszych
filmów wiedeńskich.

W rol.
główn.

Marta EGGERTH,

Hans Mozer i Leo Slezak.

Reżys. **W. Turżański.** Muzyka: **F. Lehara**
Bajeczna inscenizacja. — Cygańska muzyka.

Cudowny nadrogram: **KOLOROWY** film „Wróg zajęczków“ i aktualja. Bilety honor. i bezpłatne bezwzględnie nieważne

Teatr i Muzyka

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— Dziś, w środę, dnia 22.I o godz. 8 wiecz. „Mieszczanin szlachcicem“ — arcywesoła, trykająca humorem komedia w 3 aktach Moljera.

— Jutrzejczy koncert **M. Münza.** Jutro w czwartek dnia 23.I (o godz. 8,15 wiecz.) w Teatrze na Pohulance odbędzie się jedyny koncert sławnego pianisty Mieczysława Münza, który wykona szereg utworów najsłynniejszych kompozytorów, jak: Bacha, Schumanna, Webera-Tansiga, Chopina, Ravela, Liszta i in. Ceny miejsc zwyczajne. Przeprowadź biletów w sklepie Fuchsa — Wileńska 27 od godz. 9 do 19.

UWAGA! — W tym tygodniu wchodzi na afisz Teatru Miejskiego na Pohulance nadzwyczajnie barwne i wesołe widowisko dla dzieci — bajka **Szelburg-Zarebiny** p. t. „Wyprawa po szczęście“ w reżyserji **W. Scibora.**

TEATR MUZYCZNY „LUTNIA“.

— Występy **Elny Gistedt.** Dziś „Królowa miliardów“ z **Elną Gistedt** w roli tytułowej, świetnie pod każdym względem odpowiadającej wymaganiom tej partji i roli.

— „Rose Marie“. W piątek najbliższy grane będzie wielkie widowisko operetkowe „Rose Marie“ po cenach zredukowanych. W roli tytułowej **S. Bestani** i **M. Wawrzakowicz.**

— **Jubileusz J. Ciesielskiego.** Najpopularniejsza op. **Kalmana „Bajadera“**, która budzi zawsze powszechny zachwyt, będzie grana po raz pierwszy w piątek 31 b. m. na przedstawieniu jubileuszowym **Józefa Ciesielskiego.** Operetka urozmaicona będzie specjalnie przygotowanymi baletami wschodnimi. W roli tytułowej wystąpi **Elna Gistedt.**

— **Teatr dla dzieci w „Lutni“.** W sobotę o godz. 5 pp. po raz pierwszy grany będzie popularny utwór ze śpiewami i tańcami **J. Kraszewskiego „Leosia Puciatówna“.** Ceny miejsc od 15 gr. do 1 zł.

— **Symfoniczny poranek karnawałowy w „Lutni“.** Na niedzielę 26 b. m. zapowiada „Lutnia“ niezwykle atrakcyjny poranek, poświęcony lekkiej muzyce. Program wypełnią utwory **Strawssy, Lehara** i **Kalmana** w wykonaniu **Wil. Orkiestry Symfonicznej** pod dyr. **M. Kochanowskiego** z udziałem solistów, artystów operetki wileńskiej: **S. Bestani** i **M. Wawrzakowicza.**

WILEŃSKI TEATR OBJAZDOWY gra dziś, 22.I w Nowogródku świetną komedię **Ludwika Verneilla** p. t. „Fotel Nr. 47“.

REWJA „WESOŁY MURZYN“, Ludwisarska 4.

Dziś nowa wielka rewja w 2 częściach i 17 obrazach p. t. „UŻYWAJ PÓKI CZAS“. Nowa wystawa; Nowe kostjumy! Nowe dekoracje! Po czątek o godzinie 6.30 i 9 wieczorem W niedzielę i święta o godzinie 4, 6.30 i 9 wieczorem Ceny miejsc od 25 groszy.

TEATR „REWJA“, ul. Ostrobramska Nr. 5.

— Dziś, w środę, 22 stycznia powtórzenie programu rewjowego p. t. „Czar walczyszka“. Początek przedstawień o godz. 6.30 i 9-ej.

KINO „PAN“

— Na ekran Kina „Pan“ wchodzi dziś najpiękniejszy film muzyczny, pełen skrzędo się dowcipu i płonącego temperamentu „Dziewczę z Budapesztu“. Reżyserował słynny **M. Turżański.**

W roli głównej oszałamiająca urodą i precudownym głosem **Jasnowłosa** czarodziejka ekranu **Marta Eggerth.** W rol. gł. męskich komicy **Leon Slezak** i **Hans Moser.**

WĘGIEL pierwszorzędny
Górnośląsk. konc.
„Progres“ poleca
M. DEULL

WILNO, ulica Jagiellońska 3, tel. 8-11
Własna boczna: ul. Kijowska 8, tel. 9-99
Dostarczamy tonowo w wozach zapłom
bowanych loco piwnica.

KINA I FILMY

„CHOPIN — PIEWCA WOLNOŚCI“

(Kino Światowid)

Ostatnio modne stały się filmy biograficzne. Seryjnie nakręcone zostały filmy z życia **Szuber ta** („Niedokończona Symfonia“ i inne), **Bellini** go („Casta Diva“), obecnie realizatorzy niemieccy sięgnęli po temat do życia jednego z największych kompozytorów, naszego rodaka — **Fryderyka Chopina.**

Romantyczne dzieje krótkiego żywota **Chopina** są wyjątkowo ciekawe i fotogeniczne.

Scenarzysta, chociaż nie liczył się zbyt ściśle z chronologią i prawdą historyczną, umiał wydobyc momenty, najbardziej może istotne. A więc trafnie podkreślona została tragedia młodego **Chopina**, gorącego patrioty, który mimowoli zostaje przez oddanych i już doceniających wielkość jego talentu przyjaciół — usunięty z kraju w przeddzień powstania. Musi koncertować w Paryżu, podczas gdy w Warszawie leje się krew. Do tego wpleciony zostaje zreszcie inny wątek — dzieje miłości **Chopina** do **Konstancji Gładkowskiej**, oraz początek jego poznania się z **George Sand.**

W sposób wyjątkowo artystyczny podszedł do trafnego i odpowiedzialnego tematu znany reżyser — **Geza von Bolvary.** Umiał on wyłapać ducha epoki, w której żył i tworzył **Chopin**, atmosferę ówczesnego, artystycznego Paryża. — Bardzo subtelnie ujęty został przez reżysera romans **Chopina** z **Gładkowską**, oraz dobrze scharakteryzowana postać **George Sand.**

Geza von Bolvary pokazał kilka pięknych kompozycyjnie scen. Zwłaszcza scena, w której **Chopin** na koncercie zaczyna improwizować — jest wyjątkowo ciekawie ujęta. Sceny pierwsze go spotkania się **Chopina** z **Lisztem**, gry **Chopina** w ciemnej sali na balu, wreszcie scena końcowa — są piękne i tchną prawdziwym artystem. Młody artysta niemiecki — **Liebeneier** — stworzył sylwetkę ciekawą i subtelną. Naogół udało mu się wyjść ręką obronną z trudnej roli

Chopina. Artyści, grający starego profesora i **Lisztę** — również są bez zarzutu.

Nieciekawie wygląda obsada kobieca. Piękny jest podkład muzyczny filmu. Obraz od początku do końca rozbrzmiewa cudną muzyką **Chopina**, która w połączeniu z ogólnym nastrojem filmu i nastrojowymi, ciemnymi zdjęciami — wytwarza silny nastrój, szczególnie u miłośników muzyki.

Jako nadprogram **PAT** oraz groteska rysunkowa **Fleischera** z rozkoszną **Betty Boop** „w roli głównej“.

—[::]—

Na marginesie dyskusji o turystyce

Otrzymałmy następujący list, z prośbą o zamieszczenie:

Wielce Szanowny Panie Redaktorze! Ponieważ dyskusja na temat turystyki została zamknięta, a wobec tego nie mogę dać odpowiedzi p. **Giedrojcowi** na jego „Wyjaśnienia“ oświadczam niniejszem, że w dniu 14 b. m. byłem zaraz po ukazaniu się „Wyjaśnienia“ w obecności świadka p. **Michlera Bronisława** w Zw. Pr. Tur. i w rozmowie z p. **Giedrojcem** powiedziałem na wstępie, że tłumaczenia jego są niezgodne z prawdą. Zajęte przezemnie stanowisko w związku z **Z. P. T.** może być w każdej chwili poparte dowodami.

Z poważaniem **H. Rapacz.**

CASINO —

Dziś! Największy film egzotyczny wszystkich czasów

— CASINO

ZBIEG z JAWY

Bohater filmu „Maradu“ — **Charles BICKFORD** w roli głównej. Tajemnicza azjatycka dżungla. Wzruszające przygody. Przejmujące groźne walki z drapieżcami. Nad program: **Przepiękny dodatek kolorowy** i in. Uprasz. o przybywanie na początki s. punktualnie: 4—6—8—10,15

HELIOS

Nieśmiertelne
arcydziało!

Garry Cooper,
PETER IBBETSON

Anna Harding oraz **Ida Lupino** w epokow. lilmie
Reżyser. twórca „Bengali“
Gary Hataway.
Nad program: **ATRAKcje**
Początek: 4—6—8—10 15

TEATR REWJI „MURZYN“

Dziś Nowa Wielka Rewja w 2 cz. i 17 obraz. p. t.

„Używaj póki czas“

Udział biorą nowozaangaż. wybitne siły artystyczne. Na czele zesp. ulubieńcy publi. **J. Grywiczówna**, **S. Grochowska**, **J. Granowski**, **Miecio Mieczkowski**, **Balet** i in. Ceny od 25 gr. Początek o g. 6.30 i 9 w. W niedzielę o g. 4, 6.30 i 9 w. Nowa wystawa! Nowe kostjumy! Nowe dekoracje! Dyr. teatru nie szczędząc nakł. pracy i kosztów całkowicie przebud. scenę urządz. z przepychem jej wnętrzu

Polskie Kino „ŚWIATOWID“ Mickiewicza 9

Niebywale powodzenie! Patriotyczny film
najnowszej produkcji sezonu 1936/1937 r.

CHOPIN — Piewca Wolności

Wzruszająca treść! Niezapomniane melodie Chopinowskie. **Chopin jako bohater o Niepodległość Polski.** Uprasz. się o punktualne przybywanie na początki seansów: 4—6—8—10,15
Uwaga! Każdy Polak musi zobaczyć to arcydziało, osnute na 116 powstania listopadowego

OGNIKO

Dziś Pierwszy **Polski dubbing** artystyczny, całkowicie mów. po polsku
Siostra Marta jest szpiegiem

W rolach głównych: **Conrad Veidt** i **Madeleine Carroll**

Nad program: **DODATKI DŹWIĘKOWE.** — Początek seansów codziennie o godz. 4-ej pp.

Zakład Fryzjerski
Męski i Damski

JANKIELA
ul. Kalwaryjska 42
WYKONUJE
ROBOTY FACHOWE

ZAKŁAD FRYZJERSKI
„DAWID“

Wilno, Kalwaryjska 4
Wykonuje pierwszorzędnie trwałą ondulację aparatem Mobile.

SKLEP i PRACOWNIA
OBUWIA

A. Gwozdowskiego
Kalwaryjska 15
Najnowsze fasony
Wielki wybór

Poszukuje

posady maszynistki, mogą również samodzielnie prowadzić małe gospodarstwo domowe, posiadam zaświadczenia. Oferty do adm. Kurjera pod **M. A.**

SPRZEDAM

z powodu choroby restaurację w Lidzie. Oferty do administracji „Kurjera Wileńskiego“ pod „Restauracja“

OBIADY

przy rodzinie od godz. 1-ej do 3.30 po Pol. Uniwersytecka 4 m. 23

ZGUBIONA

legitymację, wyd. przez gmin. państw. im. **Ks. A. Jerzego Czartoryskiego** na im. **Stanisława Kossowskiej** — unieważnia się

CHOREJ

dzieciwczynce, lat 6, ojciec bezrobotny, niema środków na lekarstwa i odżywianie — pomóżmy składając choćby najmrobniejszą ofiarę w adm. Kurjera Wileńskiego lub bezpośrednio: ulica **Sniegowa 3 m. 2**

DR. MED.
ZYGMUNT

KUDREWICZ

Chor. wenerycz., syfils, skórne i moczościowe
Zamkowa 15 tel. 19-60
Przyjm. od 8—1 i 3—8

DOKTOR

Blumowicz
Choroby weneryczne, skórne i moczościowe
Wielka 21, tel. 9-21
Przyjm. od 9—1 i 3—8

AKUSZERKA

Śmiałowska
przeprowadzi się na ul. **Wielką 10—7** także gabinet kosmetyczny usuwa zmarszczki, brodawki, kurczaki i węgry

Inteligentna

panna (rosjanka, ze śr. wykształc.) poszukuje pracy (języki: rosyjski i francuski). Zgłoszenia do Kurjera pod „T. J.“

AKUSZERKA

Marja Laknerowa

Przyjmuje od 9 r. do 7 w. ul. **J. Jasińskiego 5—18** róg **Ofiarne** (ob. Sądu)

AKUSZERKA

M. Brzezina
masaż leczniczy i elektryzacja
Zwierzyniec, **T. Zana**, na lewo **Gedyminowską** ul. **Grodzka 27**

Maszynistka

wykwalifikowana, znająca pracę biurową — poszukuje pracy. Zgłoszenia do adm. „Kurjera Wileńskiego“ dla **M. P.**

Rutynowana

nauczycielka konwersacja francuska. — poszukuje posady — demi place lekcji. Oferty do Kurjera Wileńskiego dla **A. T.**

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, Bisk. **Bandurskiego 4.** Telefony: Redakcji 79, Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2—3 ppol. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1—3 ppol. Administracja czynna od g. 9¹/₂—3¹/₂ ppol. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od g. 1—2 ppol. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9¹/₂—3¹/₂ i 7—8 wiecz.

Konto czekowe **P. K. O.** nr. 80.750. Drukarnia — ul. Bisk. **Bandurskiego 4.** telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową i dodatkiem książkowym 3 zł., z odbiorem w administr. bez dodatku książkowego 2 zł. 50 gr., zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr. przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekst. 30 gr., kronika redakc. i komunikaty — 60 gr. za wiersz jednoszp., ogłosz. mieszkań. — 10 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 8-mio łamowy. Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadstanie“ Redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.

